

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik egyelőre hetenkint egyszer: vasárnap

OMGE évi tagsági díj:

Földbirtokosok, bér- től és uradalmaik	200 holdig	15 pengő
	500 "	30 "
	1000 "	60 "
	2000 "	90 "
	3000 "	120 "
ezen felül		150 "

Részvénytársaságok, szövetkezetek, vállalatok 90 P
Egyéb tagok részére évi tagdíj 10 "

OMGE posttakarékpénztári csekkiszámja száma: 10.399

Lappóidő OMGE-tagoknak:

Negyed évre 12 pengő, fél évre 22 pengő, egész évre 40 pengő

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona

Az egyesületi tanács felügyelete alatt

A kiadásért felelős:

Mutschenbacher Emil dr.,
az OMGE ügyvezető-igazgatója

Felelős szerkesztő: Dörsehug Tibor

Segéd-szerkesztő: Vermes András

Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-u. 8. Telefon: 187-954

Kiadóhivatal: Budapest, IX., Fűző-u. 25. Telefon: 189-932

Előfizetési árak:

„Rádós gazdasági kiadások” című füzettel együtt

Belföldre		Külföldre	
OMGE tagoknak:		OMGE tagoknak:	
Negyed évre	12 pengő	Negyed évre	16 pengő
Fél évre	22 "	Fél évre	28 "
Egész évre	40 "	Egész évre	52 "
Előfizetőknél:		Előfizetőknél:	
Negyed évre	16 pengő	Negyed évre	19 pengő
Fél évre	30 "	Fél évre	36 "
Egész évre	56 "	Egész évre	68 "

Postatakarékpénztári csekkiszámja száma: 36.570

BESZÁMOLÓ.

Ugyanakkor, amidőn olvasóink legnagyobb része lapunk mai számát kezébe veszi, tartja Budapest, a Köztelek ősi falai között 113. rendes évi közgyűlést az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, amelyen beszámol tagjainak multesztendel sáfárkodásáról. A részletes beszámolót évi jelentés formájában terjeszti a közgyűlés elé és küldi szét az egyesület tagjainak, hogy ilymódon összefoglalja és kiegészítse a lapunk hasábjain hétről-hétre közzétett időszakai beszámolókat.

Az OMGE évi jelentésének bevezetését, amely tömör összefoglalásban ad áttekintést az egyesület multévi munkásságáról, az alábbiakban ismertetjük olvasóinkkal.

Az OMGE 1942/43. évi működéséről szóló jelentésünk, régi hagyományos szokás szerint, arról az időszakról számol be, amely egybeesik az 1942. évtől a folyó év őszéig terjedő gazdasági évvel.

Mezőgazdaságunk helyzete a második világháborúnak negyedik évében éppen olyan, vagy talán még súlyosabb volt, mint a megelőző esztendőben. Hiszen mind a négy háborús év szakadatlan időjárás viszonyosságokat, különféle elemi csapásokat, előbb ár- és belvízkárokat, majd aszályt hozott ránk, úgy, hogy mezőgazdaságunk, de az egész ország is súlyosan érezte a négy egymást követő rossz termés hatását.

A klasszikus nemzetgazdaságtan három termelési tényezőt ismert: a természetet, a munkát és a tőkét. Az első elemi csapások és mostoha időjárás k. p. ben négy esztendőn át kedvezőtlenül befolyásolta termelésünket és terméseredményeinket. De nem állott a magyar gazda kedvezőbben a másik két termelési tényezővel sem. Hiszen a munkapiacra a katonai behívások, valamint nagyszámú mezőgazdasági munkásnak magasabb bér ellenében közmunkáknál és a hadiiparban történt elhelyezkedése következtében egyre növekvő munkahiány mutatkozott. Ezt alig töredék részében lehetett gépi munkával ellensúlyozni a gépek beszerzési és a gépalkatrészek pótlási nehézségei miatt. Viszont a munkahiány felverte a munkabéreket a hatóságilag megszabott színvonal fölé s így ezek a bérek a hatósági munkabérek alapul vételével megállapított terményárakhoz képest túlságosan magasnak bizonyultak. Ami pedig a harmadik termelési tényezőt illeti, a magyar gazdák tudvalevően sohasem dúskáltak sem beruházási, sem üzemi tőkében, de most fokozott mértékben érzik a forgótőke hiányát.

Szinte esodálatos tehát és mindenesetre gazdáink

nagy munkakészségéről és leleményességéről tanuskodik az, hogy habár valamennyi termelési tényező körül ennyi baj, akadály és nehézség mutatkozott, a gazdasági munkálatokat mégis országsszerte elvégezték s nemcsak hogy megművelten termőtalaj nem maradt seholsem, hanem az ősszel mélyen felszántott terület jóval több volt, mint bármely előző esztendőben.

Idei kenyérgabonatermésünk — hála Istennek — mennyiségileg és minőségileg egyaránt jól sikerült, azonban, sajnos, a kapásokból, a különféle olajosmagvakból és a takarmányfélékből a nyári aszály következtében csak nagyon gyenge terméseredményt értünk el. Ertnélfogva a gazdára nézve a most lezáruló gazdasági év sem végződött kedvező anyagi eredménnyel. Ez annál súlyosabban esik latba, mert a háborús gazdálkodás amúgy is teljes erőfeszítést és fokozott áldozatvállalást követel a termelésben. Ha a gazdák ennek ellenére sem veszítették el kedvüket, hanem megfeszített erővel és fokozott kilarással folytatják termelő munkájukat: ez csak azt mutatja, hogy a magyar gazda nemcsak szereli, hanem tőle telhetően ápolja, gondozza, munkálja is a maga földjét. Bár az egyre fokozódó állami beavatkozás mind több és több vonatkozásban megkötöti a termelő kezét: az a munkához szokott keresg marok gúzsba kötve is jól megfogja az eke szarvát, gondoskodik állatairól és nem riad vissza semmi fáradságtól. A magyar gazda nem számít háborús nyereségre, nem hajszol hadi konjunktúrát, hanem szerényen beérné termelő munkájának méltányos, éppen csak megfizetését és boldogulását biztosító jövedelmezőségével.

Az elmúlt esztendő folyamán főképpen három nagyfontosságú kérdés foglalkoztatta legbehatóbban az OMGE-t és egész gazdaközösségünket. Az első ezek közül a folyó gazdasági év második felében életbelépett új termelési és terménybeszolgáltatási rend volt, amely sok tekintetben teljesen új helyzet elé állította gazdáinkat, mert bizonyos meghatározott termények termelését, azok terméséből előírt mennyiségeknek közellátás céljára való beszolgáltatását tette kötelezővé és a saját házi és gazdasági szükséglet fedezését, a termelésnél felhasznált munkacso díjazását és ellátását a kötelező beszolgáltatás után visszamaradó terménymennyiségre korlátozta. A tapasztalatok fogják megmutatni, miként válik be az új beszolgáltatási rendszer a gyakorlatban s hogy a végrehajtással járó kezdeti nehézségek leküzdése után fogyasztók és termelők egyaránt jobban járnak-e az új renddel?

TARTALOM:

- Beszámoló.
- A tengerentúli gabonatermelés és ellátás helyzete. (—r.)
- Cikóriatermesztés az Alföldön. (Kalamenovich Géza.)
- Őszi mák — őszi vetésű mák. (Legény Ödön.)
- A tulajdonságok viszonyossága a szójababnál. (Kovács Ernő.)
- A citrombogyó mérgező hatása. (Hatos Géza dr.)
- Vetőmagértékesítésünk jövő problémái. (Felnér Kálmán dr.)
- Törvények és rendeletek.
- Könyvismertetés.
- A gazdaközönség köréből. (Növénytermesztési tapasztalatok. — Gazdász József.)
- Gazdáltsági mozzanatok.
- Gazda-vadász gondolatok. (bányai Kulin István.)
- Időszerű biztosításiügyi kérdések és tanácsok. (P. I.)
- Az OMGE hivatalos közlemények.
- Vegyes közlemények.
- A gabona- és terménypiac helyzete.
- Állatpiaci szemle.
- Tűzse, kereskedelem.
- Melléklet: Rádós Gazdasági Kiadások XVI. évfolyamának 21. száma (Kurelec Viktor dr.)

A háborús kötöttség azonban nemcsak abban érvényesül, hogy mit termeljen és terményeit kinek, hogyan értékesítheti a gazda, hanem a termelés jövedelmezőségét eldöntő árak is hatósági megállapítás alá esnek. Az árak ilyen hivatalos megállapítása csak úgy felelhet meg az osztó igazságnak és a gazdasági élet szükségleteinek, ha a hatóságilag megszabott árak egységes rendszert alkotnak, melyen belül a mezőgazdaság és az ipar terményeinek, valamint egyéb közszükségleti cikkeknek árai egymással a természetes bérgazdálkodási viszonyoknak megfelelő arányban állanak. s ha ezek az árak lehetőleg legalább egy-egy gazdasági év egész tartamára változatlanul ugyanazon a szinten rögzítve maradnak. Az árak rögzítésének előfeltétele azonban valamennyi ártervezőnek egyidejű megállapítása. Tehát valamely mezőgazdasági termény hatóságilag megszabott árát egy egész gazdasági éven, vagyis terményértékesítési időszakon keresztül csak úgy lehet változatlanul fenntartani, ha az ármegállapítás alapjául számításba vett munkabérek, továbbá a felhasznált termelőeszközök ára, a termelés költségeihez tartozó közterhek, fuvardíjak és egyéb kiadások is változatlanul ugyanazon a szinten maradnak.

Biztosítsa

jövő évi arzenes permetezőszerek szükségletét a

MERITOL

mielőbbi megrendelésével.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete növényvédelmi osztálya
Budapest, VI., Eötvös-u. 25/a.

Mai számunk 18 oldal

E szám ára 1-40 pengő

A mezőgazdaság harmadik nagy problémája az **anyagellátás megoldása**. Ebben a tekintetben sem értünk el számottevő javulást, pedig a háborús viszonyok között kétszeresen igaz az, hogy az ország a mezőgazdasági termeléssel áll vagy bukik. A termelést pedig csak akkor lehet fenntartani, sőt fejleszteni, ha biztosítva vannak a nélkülözhetetlen termelési eszközök és anyagok. Ide sorozzuk a munkásság ruházati és lábbeli szükségletét csak úgy, mint a termeléshez szükséges gazdasági gépeket és eszközöket, a hajtóerőt szolgáltató szénét, petróleumot, benzint, a gazdasági üzemekben nélkülözhetetlen vas-, bőr-, kender- és építőanyagokat, stb., vagyis a mezőgazdasági termelő munkának a szükséges anyagokkal való ellátását. Ez egyrészt az említett anyagok termelésének, másrészt azok igazságos és gazdaságilag helyes elosztásának kérdése, amely szoros kapcsolatban áll a sokszor hírdetett, de a gyakorlatban nem mindig eléggé érvényesülő takarékoskodás jelszavával. A mezőgazdaság anyagellátására nézve az Országos Mezőgazdasági Kamarával együttesen kidolgozott javaslataink az illetékes tényezők előtt vannak és sürgős megvalósításra várnak.

Az OMGE egyes szakosztályainak és bizottságainak a most lezáruló egyesületi évben kifejtett sokoldalú és szorgos munkásságáról jelentésünk részletesen beszámol, s azt éppen ezért melegen ajánljuk egyesületünk tagjainak szíves figyelmébe. Kiegészítjük ezzel a sommis összefoglalással azt a szolgáltatást, amelyet egyesületünk hivatalos lapja, a „Köztelek” hétről-hétre teljesít, amíg az OMGE gazdasági érdekvédelmi és ismeretterjesztő munkájáról s egyúttal szakértői tanácsaival igyekszik a háborús gazdasági nehézségek között támogatni gazdáinkat. Sajnálatos módon hiányzik idei jelentésünkből az országos mezőgazdasági kiállításról és tenyészállatvásárról szóló szokásos beszámoló, mivel az a háborús viszonyok következtében az idén elmaradt. Minthogy azonban a kiállítás teljesen elő volt készítve, a földművelésügyi minisztérium és a kiállítás rendezőbizottsága gondoskodott a bejelentett tenyészanyagok szervezett és központilag irányított értékesítéséről. Ha ilyen módon nem sikerült tenyészítőinknek és a tenyészállatok vásárlóinak mindazokat az előnyöket biztosítanunk, amelyeket egyébként az országos tenyészállatvásár nyújt, s habár a bírálatok és díjazások elmaradása általános tenyésztési szempontból hátrányos volt; a központilag irányított állattértékesítési rendszer mégis előnyösnek bizonyult és az elhelyezésre váró legértékesebb tenyészanyag aránylag legkedvezőbbben értékesült.

Önépe volt az OMGE-nek a székházunk díszterme falán elhelyezett, **Bánffy Dániel** báró földművelésügyi miniszter által 50. tenyészállatvásárunk emlékére adományozott fehér márványtáblának ünnepélyes leleplezése. Az emléktáblát minisztere megbízásából **Bárczay János dr.** államtitkár adta át, aki kiemelte, hogy az OMGE-nek olyan nagy érdemei vannak állattenyésztésünk színvonalának fejlesztésében, amelyeket felmérni és szavakkal méltatni szinte alig lehet. Az OMGE céltudatos munkájának és kimagasló eredményeinek az elismerését és az utókor számára való megőrzését kívánta a földművelésügyi miniszter szolgáltni az emléktábla adományozásával, amelyért a lepel lehullása után **Somssich László** gróf elnökünk mondott a földművelésügyi miniszternek, valamint képviselőjének és **Konkoly Thege Sándor dr.** államtitkárnak, a rendezőbizottság volt kiváló főelőadó-jának köszönetet. Egyúttal meleg szavakkal emlékezett meg a kiállító állattenyésztő gazdák lankadatlan tenyészői buzgalmáról és áldozatkész igyekezetéről, amelynek köszönhető, hogy állattenyésztésünk színvonala európai viszonylatban is első helyet foglal el.

A földművelésügyi miniszter jóleső elismerése másik jelének, de egyúttal nagyon fontos, hasznos és közérdekű kezdeményezésnek tekintjük azt is, hogy **Bánffy Dániel** báró magáévá tette az OMGE-nek azt a messzemenő áldozatkészséggel előterjesz-

tett ajánlatát, hogy a „Köztelek” lapot önköltségi áron hajlandó a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló törvény gyakorlati végrehajtásában fontos szerepre hivatott gazdasági előjárók részére megküldeni, ha ennek az önköltségnek a megtérítését a földművelésügyi miniszter tárcája terhére elvállalja. Így tehát a „Köztelek” lap a földművelésügyi miniszter és az OMGE jóvoltából immár hétről-hétre bekapogtat több mint 2000 gazdasági előjáró portájára. Reméljük, hogy mindenütt szívesen látják a lapunk hamarosan annyira otthonossá válniuk, hogy világért sem hagyják a polcon porosodni, hanem minden egyes számát elejétől végig figyelemmel, gondosan átolvassák s a „Köztelek” lapból szerzendő vagy felfrissítendő ismereteket minél szélesebb körben terjesztik a gondjaikra bízott gazdálkodók sorában. Mert bizony mezőgazdaságunk általános és a legkisebb kunyhóig, a legtávolabbi és barázdáig terjedő fejlesztésének az is egyik fontos előfeltétele, hogy a „Köztelek” lap

A tengerentúli gabonatermelés és ellátás helyzete.

A szétszakadt nemzetközi forgalom mellett nincs ugyan közvetlen jelentősége, mégis érdekelhet — talán nem utolsósorban a jövő alakulásának szempontjából — a világ legnagyobb búzatermelő országának, az **Északamerikai Egyesült Államoknak** s a többi nagy tengerentúli országnak búzahelyzete. Az Egyesült Államok ezévi gabonatermését a szeptember 1-i időponttal megéjtett hivatalos termésbecslés a következőkben mutatja meg:

	1943 szept. 1.	1943 aug. 1.	1942. évi termés	1941. évi termés
Öszi búza	533,857	533,857	703,253	671,293
Tavaszi búza	301,100	301,037	278,074	274,644
Búza összesen	834,957	834,894	981,327	945,937
Kukorica	2,985,267	2,874,711	3,175,154	2,677,517
Zab	1,145,060	1,189,543	1,388,730	1,180,603
Árpa	333,282	348,848	426,150	362,082
Rozs	33,314	33,314	57,341	45,364

Ha az amerikai ürmértéket métermázsára számítjuk azon az alapon, hogy 1 bushel búzában 27-216 kg, kukoricában 25-401 kg, zabban 14-515 kg, árpadban 21-772 kg van, akkor a fenti kimutatásból azt látjuk, hogy az Egyesült Államok ezévi gabonatermése összesen mintegy **160.000.000 q-val kisebb a múltévénél**. Ez a hiány az Egyesült Államok búza- és abraktakarmányiparának számokkal kifejezhető helyzetét kétségtelenül érinti. Már az 1942/43. gazdasági évben is, tehát az 1942 augusztus elsejétől 1943 július 31-éig terjedő időben kerek 350 millió bushel, azaz kerek 95 millió métermázsára búzát kellett a takarmánykészletek kiegészítéséhez igénybe venni, hogy a szükséglet fedezhető legyen. Abban az évben azonban az abraktakarmányul szolgáló termények hozama mintegy 120 millió métermázsával nagyobb volt, mint a folyó évben.

Bár azok a hivatalos adatok nem állnak még rendelkezésre, amelyek a korábbi évekről áthozott búzakészleteket a folyó évi terméssel vetnék össze, az eddig megjelent közlemények szerint az Egyesült Államok búzamerlege, illetve abraktakarmánymerlege a következőképpen állítható fel:

Búzakészlet a gazdasági év elején	1444 millió bushel
Takarmánygabonakészlet a gazdasági év elején	4497
Összes készlet	5941 millió bushel
Búzaforgasztás a gazdasági év folyamán	1205 millió bushel
Takarmánygabonaforgasztás a gazdasági év folyamán	4750
Hiány a gazdasági év végén	14 millió bushel

A Gazdák Biztosító Szövetkezete egyedül kimondottan agrárérdekeket szolgáló biztosítóintézet. Gazda-alapítás. Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

ne csak a tízezrek, hanem fokozatosan a százezrek rendes olvasmányává és állandó gazdasági tanácsadó-jává válják. Adja Isten, hogy ami hasznos szakismeretet, gyakorlati gazdasági útmutatást, a mindennapi gazdaélet ügyes-bajos dolgaiban való eligazítást, a mezőgazdasági tudomány és gyakorlat legkiválóbbjaitól hírdetett igazságot ezeken a hasábon találni lehet: mindaz a magyar gazdák egyetemének, kicsinyeknek és nagyoknak egyaránt közcincsevő válják!

Viszont nem mulaszthatjuk el, hogy fel ne hagyjuk az OMGE tagjait, mint a magyar gazdák színé-javát, ősi, a Legnagyobb Magyar alapította egyesületük iránt tartozó arra a nagy és szent kötelezettségükre, hogy erejük hathatós összefogásával és vállalt anyagi kötelezettségük pontos teljesítésével támasszák alá az OMGE közérdekű munkásságát mezőgazdaságunk javára és hazánkban a visszatérő, igazságos és új életet megalapozó béke kor-szakában való boldogulására!

Ezt a hiányt természetesen valamiképpen ki fogják egyenlíteni, annál is inkább, mivel a washingtoni terményhivatal kijelentette, hogy a búzakeresletet az év végéig nem engedik 250 millió bushel mennyisége alá süllyedni. Hogy azonban a gabonatermésnek ez a kevesebbje mégis hatással van az Egyesült Államokban a búzának alakulására, azt mutatja, hogy a chicagói tőzsdén a búzának további emelkedést mutattak október hónapjában. Különösen szilárd irányzat nyilvánult meg a decemberi határidőre szóló búzánál, ami a rendelkezésre álló árak utáni nagy keresletnek jele. Október 30-án a chicagói gabonátőzsdén a búza bushelje 155% centtel jegyzett a hóeleji 151 1/2 centtel szemben. A májusi búza ugyanez idő alatt 152 centről 154% centre és az 1944 júliusi 149 1/2-ről 152 centre emelkedett bushelenként.

Az Egyesült Államok gabona- és takarmánymerlegének megfélése az azonban figyelembe kell venni elsősorban azt, hogy ennek pótlására **Kanada** nagymértékben rendelkezésre áll. Ennek a nagy búzatermelő országnak gabona- és takarmánymerlege pedig így alakul:

Búzakészlet a gazdasági év elején	897 millió bushel
Takarmánygabonakészlet a gazdasági év elején	1005
Összes készlet	1902 millió bushel
Búzaforgasztás a gazdasági év folyamán	185 millió bushel
Takarmánygabonaforgasztás a gazdasági év folyamán	650
Főlösleg a gazdasági év végén	1067 millió bushel

Ha az összes gabonanemeket bushelenként átlagosan 20 kg-nak számítjuk, akkor a főlösleg 200 millió métermázsát jelent, ami mindenestre jóval több, mint az Egyesült Államok hiánya.

Kanada mellett egyébként még **Argentína** és **Ausztrália** is jelentős kiviteli feleslegekkel rendelkezik kenyér- és részben takarmányozási célokra szolgáló gabonában. **Argentína** azonban a főlöslegetől ugyancsak rendellenes módon igyekszik magát megszabadítani. Minthogy Argentínának szénrel való ellátását főként a hajóter hiánya teszi lehetetlenné, mindenféle gabonát fűtési célokra használnak el. Uyen módon millió és millió tonna búzát, különösen azonban kukoricát, továbbá abot és lenmagot használtak fel és az iparnak lehetővé tették, hogy ezáltal fennmaradjon. Ez év júliusában Argentína búzakeresletét mintegy 58 millió métermázsára becsülték, október 1-én pedig már csak 38 millió métermázsára.

A legnehezebb helyzetben talán **Ausztrália** gabonatermelése van, s ez a helyzet a háború alatt

Minden gazdának a helye a **Gazdák Biztosító Szövetkezetében** van. Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

A Gazdák Biztosító Szövetkezete a magyar gazdaságszolgálat alapítója. Kartelen kívül. (Tűz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

Kisgazdák! Uradalmaik! Ipari hízlalók!

A HANGYA SZÖVETKEZET ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ ALOSZTÁLYA, BUDAPEST, IX., KÖZRAKTÁR-U. 34.

Bpesti szállítmányok címzendők:
 Szarvasmarha-, borjú- és juhoknál:
 Bpest-Ferencváros-Marhavásártér.
 Sertéseknel:
 Bpest-Ferencváros-Sertésvásártér.

az állatértékesítés minden ágazatában a **legkedvezőbb feltételek** mellett áll a gazdaságszolgálat rendelkezésére. Foglalkozik mindenféle tenyész-, haszon-, bízott állat, valamint a beállítani való stúdó és szarvasmarha vételével, eladásával és bizományos értékesítésével.

Hivatali hitelekkel folyósít kedvező feltételek mellett.
 Mindennemű állatkivittelt a legelőnyösebben bonyolít le.
 Szakértői meghiűvása a helyszínrre kőid.

Táviratcím: „Hangya Budapest”
 TELEFONOK: Közp.: 386-452, 187-890
 Ferencvárosi sertésbizományosság: 152-713
 Újpesti sertésbizományosság: 296-684
 Ferencvárosi marhabizományosság: 144-226

az ottani megítélés szerint alig is javulhat meg. A gabona vetésterületének alakulása is tükrözi ezt. Mialatt Ausztrália három versenytársa, az Egyesült Államok, Kanada és Argentína mindenféle gabona- nem vetésterületeit növelni igyekeznek, Ausztrália erős csökkentéseket kénytelen végrehajtani. 1938-ban még csaknem 14 1/2 millió acen termesztek búzát. Ez a terület minden évben csökkent, úgy-hogy 1943-ban már csak 7 millió aceret tett ki. Becsési számítások szerint Ausztrália az 1942/43. gazdasági évben mindössze 6 millió métermázsza búzát exportált, készletét azonban búzában 50 millió métermázsásra rugtak. Hogy azonban ezek az arány-lag nagy készletek nem háborús célokból, szánt- szándékkal tartatnak-e vissza Ausztráliában, azt annál kevésbé lehet biztosan megítélni, mivel 1940 óta az ausztráliai akormány nem adja már közre a kiviteli adatokat.

A készletekre és a fogyasztásra vonatkozó adatok gazdasági jelentőségükben csak úgy mér- hők fel helyesen, ha az Egyesült Államok behozati- li szükségletein kívül az Európába, elsősorban Angliába és Oroszországba kívünni kívánt mennyi- ségeket is figyelembe vesszük. Anglia a folyó év őszén kevesebb ezeltől Kanadában 10 millió méter- mázsza búzát vásárolt, szeptemberben Ausztráliá- ban 5 millió métermázsza lisztet. Oroszországba is nagy szállítási kötelezettségek vannak az angol- szász országoknak, úgyhogy ha összevetjük mind- ezt, a készleteknek igen lényeges esökkenése fog előállni s az új gazdasági évben legalább is átlagos- termésnek kell lenni, hogy mindezeknek az ország- nak megfelelő ellátása biztosítható legyen. —r.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Surányi János dr.

Cikóriatermesztés az Alföldön.

Írta: Kalamenovitch Géza.

A keserűgyökér, a cikória, háború alatti külön- nesen fontos népelemezési jelentőségét nemcsak az a tény igazolja, hogy a gyökér a pontrendszerben nagy pontszámmal szerepel, hanem legjobban a termőterület ugrásszerű növekedése. Békében a csonkaország szükségletét még körülbelül 1500 kat. hold termése fedezte, a megnövekedett ország szük- séglete már legalább 3000 kat. holdon történő termeszését tette szükségessé, jelenleg már 6000 kat. hold körül jár a termőterülete és még ez a terület sem látszik elégségesnek a mindennapra szükséges keserű lé előállítására. Határozott kon- junktúrája van tehát a cikóriának, amit nagy átvételi ára is igazol. Egy növény, amit már 6000 kat. holdon termesztenek, nagy nemzetgazdasági értéket jelent, így különös érdeklődésre tarthat igényt, tehát foglalkozni kell vele.

A gazdasági lapok tele vannak cikória-reklám- mal, jelölnek annak, hogy a Franek-gyárak vezetősége minden módot felhasznál arra, hogy a növényre felhívja a figyelmet és népszerűsítésével nagyobb termőterületekre tegyen szert. Pedig termesztésének legnagyobb propagátója maga a növény. Aki már egyszer cikóriát termesztt, feltétlenül megszereti és újra termeszteni fogja, még abban az esetben is, ha esetleg az első évben reményeit nem látja teljesen beigazoltnak.

A cikória termesztesével most kizáróan alföldi viszonylatban kívánok foglalkozni. Meson megye, a cikória legjobb termeszési helye, jobb talaj- és éghajlati viszonyainál fogva nagy magasságban áll fölöttünk. Az ottani jó tapasztalatok, szokásos nagy termések, nem érdekelhetnek minket, mert ezek egyes ritka, kitűnő évtől eltérve, elérhetet- lenek számunkra. Alföldi viszonylatban a cikória- termesztes legnagyobb jelentőségét abban látom, hogy azok közé a csekély számú kapásnövények közé tartozik, amelyek a mi szélsőséges és száraz éghajlatunk alatt is biztosan termeszthetők.

Tudjuk, hogy a növénynek nagy a talajigénye és csak azokon a földeken gondolhatunk termesz-

tésére, amelyek már a búzát is megtermik. Az Alföldön azonban sok olyan terület van, amely csak bizonyos előmunkálatok után tehető búza- termeszésre alkalmassá és ennek a célnak elérésére a cikória igen jól felhasználható.

A cikóriával jól hasznosíthatók a szikesedésre Bajló, természetesen nem vadszikes területek. Az utóbbi vizes években a belvizekkel borított területek, amelyek teljesen elzombékosodtak, elnadasodtak, amelyeknek sziktartalma lefelé egyre nagyobb, egyébként sok humuszt tartalmazó földek. Mi jel- lemzi ezeket a talajokat? A sok esetben félméteres humuszréteg, amely azonban ilyen mélységben már szürke, szikes. Mintegy 20 cm-es mélységi szántást feltételezve, a barázda feneké már jóval világosabb a talaj felső részénél, 30 cm-es mélységben a talaj már szürkészöld, még lejjebb már egészen fehér. Tehát legfeljebb 20 cm körüli szántásról lehet szó, hogy a szürke sziket fel ne hozzuk. Ugyancsak ki- tűnően diszlik a cikória a soha nem szántott gyep- törésekben. Az Alföldön rengeteg olyan terület van, amely csak vizes években ad gyenge másodrendű, savanyú szénát, száraz években úgyszólván sem- mire sem használható, gyenge bírkalegelő, laposabb fekvésekben igazi mélélyanya. Mindezekben a nyers, vad földekben biztos sikerrel termeszthető a cikória, mert tápanyagfelfárló képessége nagy. Ezek a vad földek a cikóriával megszelídíthetők és más kultúrnövények termesztesére alkalmassá tehet- tők. Végül lépésről-lépésre belevisszük az Alföldet a cikóriatermesztés bevezetésével az ipari növények termesztesébe.

Mégsem lehetne foglalkozni vele, ha nem lenne egészen kiváló szárazságtűrő növény. Szárazságt-űrő képessége egészen csodálatos, amit az idei év- ben is jól lehetett tapasztalni. A gyökér fejlődése szárazságban sokkalta nagyobb minden növényé- nél; a cikória ebben az évben is hosszú, egyenes gyökert nevelt, amit lombszerűen vett körül a rend- kívül tömört, sűrű hajszálgyökér korona, jelöl annak, hogy a növény mindent elkövetett vízszük- ségletének kielégítésére.

Gyökere nagy mélységben hatolva a talajba, az általa nyers tápanyagának feltárást teszi lehetővé, karógyökere olyan alsó talajrétegeket lazít meg, amelyeket eke nem érinthet, amelyek nem hoz- hatók fel a talajnak lefelé egyre erősebb szik- tartalma miatt. Azzal, hogy a gyökér az alsó talaj- rétegeket megmozgatja, egyúttal légjárhatóbbá is teszi, a baktériumélet élénkebb lesz, a talaj ned- vességtartó képessége pedig nem esökken. Mivel minden cikóriatermesztőnek tudnia kell azt, hogy jó termést csak teljesen tisztá, gyommentes földben remélhet, ez a tény mintegy kényszeríti a termelőt, hogy a gyomirtást a lehetőségig tökéletesen végezze. Közvetett szerepe pedig a cikóriatermesztésnek ezeken a földeken az, hogy jól átmunkált, sok föl- vehető növényi tápanyaggal rendelkező, megszel- dített földet kapcsol be a mezőgazdasági kultúrába, amikor átadja helyét az utána következő őszi búzá- nak, tavaszi árpának, vagy zabnak.

További nagy jelentősége alföldi viszonylatban, hogy úgyszólván növényi és állati kártevője nin- csen. A cikóriánál tehát nincs védekezési költség, s termelési költsége csak az ápolási munkákra szorítkozik. Az Alföld száraz éghajlata alatt csak olyan növényvel lehet foglalkozni, tekintettel a szárazságokozta örökös kockázatra, amelynél ez a kockázat nem fokozódik még a növényi és állati kártevők által. A cukorrépa-termeszto élete a kikelés utáni első két hónapban folytonos remegés a növényért, mint 1943-ban is vlt: örökös küzdelem a bogár ellen. A cikória termesztojének ilyen gondjai nincsenek, de nem is termeszthetne cikóriát, ha ilyen gondjai lehetnének. A rossz munkáviszonyok még a lehetőségét is elvetik annak, hogy cikória termesztesére gondoljon, ha állati kártevőkkel is számolnia kellene a termesztes ideje alatt.

Alföldi viszonylatban olyan ipari növény ter- mesztése jöhet csak szóba, amelynek vetése és meg- erősödése a korai hónapokra esik, amikor aránylag az Alföldön is biztos a csapadék. A cikória vetése

április elején történik, fejlődése gyors, június köze- péig, amikor még eső remélhető, s erős gyökérő növény várhatja felkészülve a nyári szárazság viszonylatságait. Amíg a cukorrépa egész tenyész- ideje alatt meglehetősen igényeket támaszt a csap-adék és annak eloszlása iránt, a cikória igényei jóval kisebbek. Ha a nyár folyamán egyszer, esetleg kétszer jól beázhat, vígan bírja a rekkenő meleget és szárazságot az ősz beköszöntéig, amikor már al- földi viszonylatban is valószínű az eső. Kiszáradása csak október végén, november elején történik, így az őszi két hónapban sokat fejlődhetik. A Franek- gyárak vezetőségének erre a tényre figyelemmel kell lennie és alföldi termesztojéit nem lehet köve- telnie október eleji szállítást. Üzemük beállítását pedig úgy kell végezniök, hogy az alföldi cikória- beérkezését csak november elejére várják. Ezzel nagy segítségükre lennének az alföldi cikória- termesztojéknél és lehetőséget adnak nagyobb ter- més elérésére, amivel végeredményben csak a jövő évi termőterületeket biztosítják.

Ismerve a cikóriának eme előnyeit, valószínűben nem véletlen, hanem a keserűgyökér előretörése is oka volt annak a nagyon bölcs kormányrendelet- nek, amely a háborús évek alatt a cukorrépa- termeszteszt a régebbi termelők részére kötelezővé tette. Mert megcsappant volna a cukorrépa-termesz- tok száma és a cikória, az új csillag, erős próbára tette volna a cukorrépa-termeszto hűségét.

Hogyan termesztojük tehát az előbb említett vad földeken a cikóriát? Első és legfontosabb teendő, hogy a feltörsre szánt területet ősszel és lehetőleg traktorral — mert az egyenletesebben dolgozik — leszántsuk. A szántás ne történjék mélyebben, a talaj sziktartalmától függően, mint 20—25 cm-re. Tavasszal a tábla teljes felszikkadása után a talaj ugyancsak traktortárcsával való elmunkálása követ- kezik, aminek jósága teljesen attól függ, mennyire dolgozta át a tél fagyja az összeálló talajszelvénye- ket. Legalább kétszeres tárcsázás feltétlenül szük- séges, s ha közben eső találna lenni, a tárcsát azonnal állítsuk le. A tárcsa után minden esetben fogas menjen, amely aprózza és porlasztja az össze- álló zombékdarabokat. A talaj a második tárcsázás után tele lesz apróra vágott nádgyökér- és kőcszerű zombékdarabokkal, ami azonban már csak szépség- hiba. A gyár által adott különleges könnyű cikória- vetőgép, amely az igen apró, pálcikaszerű mag- vascskát éppen csak a talaj szintje alá teszi, csorosz- lyáival esiszol magának a nádgyökérdarabok között annyit helyet, hogy a cikória kikelése akadálytalanul megtörténhetik. A vetés előtt rendkívül szerepe van a hengernek. A cikóriánál porszerű vetőgép készítésére kell törekednünk, ezért a henger szerepe itt kettős: nem csak a porszerű vetőgép elkészítése, hanem a talaj üregességének teljes eltüntetése is. A hengerrel ne takarózkodjunk, ha a porszerű finomságot egyszeres hengerezéssel nem sikerült el- érünk, meg kell ismételnünk a munkát, de vegyük számításba azt is, hogy a vetőgép után ugyancsak henger fog menni. Ha a föld az agyonhengerezés folytán kőkeménynek látszik, annál szebb és egyen- letesebb a kelés, feltéve, hogy a hengerezés száraz időben történt. Ezt különösen a táblának azok a részei mutatják, ahol a henger forog és ahol a föld még keményebb, mint a tábla többi részén.

Termesztesének sikere az idejében végzett egye- léstől függ. Ápolási munkájára nincs értelme ki- térni, hiszen ez ismeretes. Az idei évben a cikória a rendkívül száraz tavasz miatt kikelni nem bírt. Március hónapban csapadéunk mindössze 9 mm volt, április 1-én kaptunk 8 mm, április 29-én pedig 9 mm esőt, tehát mindössze 17 mm-t. A föld ren- kívül száraz volt és a cikória csak akkor kezdett mozogni, amikor végre május 8-án 23 mm esőt kapott. Így kikelése az agyonhengerezett földben szépen megtörtént és május végére elérte azt a fej- lődési fokot, hogy első sarabolása elvégezhető volt. Több mint egy hónappal volt tehát elkésve, mert más években a cikória április végére „sorzik”.

Az még nem lett volna baj, hogy a cikória nem kelt ki. A baj vidékünkön az volt, hogy az összes,

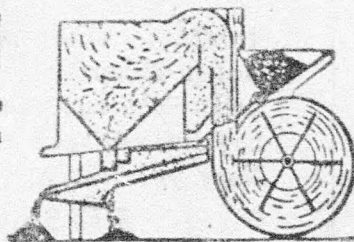
TRIUMPHATOR

vetőmagtisztító és osztályozógép
kézi és erőhajtásra

Kizárólag kapható:

KÁLMÁN JÓZSEF

MŰSZAI ÉS GÉPKERESKEDŐ
BUDAPEST, V., KÁLMÁN-U. 14. Telefon: 114-066, 317-189
Sürgőny cím: MEDICAGÓGÉP

az összes terményeket és
aprómagvakat tökéletesen
tisztítja és osztályozza.

tavasszal vetett magvak is a földben feküdtek, így a tavaszi len, a napraforgó, a ricinus, a kukorica és május közepétől a szójabab is, de a gaz vígan nőtt. A május 8-i eső után egyszerre kelt ki minden és gyomtenger borította az egész határt. A legkellemetlenebb ügye a gazdának a munkatorlódás és, mert a kötelező termesztés miatt az olajosokat kellett előnyben részesíteni, napszámot és több munkást szerezni pedig képtelenség volt, minden gazdasági munkának ismét a cikória rováására kellett történnie. Így elmaradt és elkészt a cikória egyelése. Nagy és öreg volt a cikória, beborította már az egész földet, amikor egyelése sorra kerülhetett, a felesleges gyökereit nem lehetett kézzel kihúzni, a kapa viszont már csak elvágni tudta, de gyöker végéig kiborítani nem. Így az elvágot gyökér újra hajtott és az egyelés után következő kapáláskor a munkát úgyszólván ismételni kellett, de fökéletesen elvégezhető már nem volt. Mindez kihat az átlagtermésre. A tanulság az, hogy az egyelést minden körülmények között időben kell végezni.

Ennek ellenére gyönyörű volt a cikória és nagy termést adott volna, ha az egészen katasztrófális nyár szinte lehetetlenné nem teszi a termesztés sikerét. Csodák azonban nincsenek, nem adhat termést az a növény, amely a rekkenő nyárban, augusztus hónapban mindössze 9 mm csapadékot kapott, szeptemberben pedig öt részletben mindössze 40 mm-t és ez a csapadék is tomboló nyári vihar közben esett le. Október hónapban pedig csak egy esős nap volt, összesen 4 mm csapadékkal, tehát elveszett az utolsó remény is, hogy az őszi időjárás még javítani fog a gyökéren. Olyan katasztrófa ez, ami ezen a sokat próbált vidéken is ismeretlen volt és ami minden termést tönkretett. Minden tönkrement: a len, a szójabab, a napraforgó, a kukorica, a ricinus, egyedül a cikória az, ami ha nem is nagy, de valamelyes termésével a művelési költséget feltétlenül behozza. Termése kat. holdanként 70 q.

Nem sikerült tehát az idei év termése, ami azonban a cikória értékét nem rontja. A cikória áldozata lett a többi növénynek, a mártírok koszorúját pedig a szörnyű szárazság tette fel rá. Azonban valamely növény termesztési értékét a legkedvezőtlenebb viszonyok között lehet legjobban megismerni és azt a próbát a cikória ismét fényesen kiállotta. Nagy tehát a termesztési értéke és az Alföld biztos kapásnövénye.

NÖVÉNYNEMESÍTÉS és VETŐMAGTERMESZTÉS.

Hovatartozás: Grábner Emil.

Őszi mák — őszi vetésű mák.^{*)}

Írta: Legány Ödön növénynemesítő igazgató.

A „Köztelek“ folyó évi 46. számának 977. oldalán „Termesszünk őszi vetésű mákot“ címmel olyan közlemény és ezzel kapcsolatosan olyan hirdetés jelent meg, amely megtevesztheti az olvasó gazdát, mert azt a hiedelmet kelti, hogy egy különleges kinemesített őszi mákot ajánlanak termesztésre. Félreértelessé kikerülése végett kell, hogy erre rámutassak és felvilágosítással szolgáljak, miután én erre irányuló termesztési kísérleteket éveken ezelőtt végeztem, mégpedig a csak nemrég elhunyt jóbarátommal és kitűnő gazdával, Szabó Lajossal, akkori tápiógyörgyei tisztartóval egy időben, illetve párhuzamosan. E kísérlet eredmé-

^{*)} Egyelőre csak az első felhívásra és az ezzel kapcsolatos hírdetésekre hivatkozom. Baja Benedek hasonló tartalmú közleményére később válaszlok. Szerző.

nyéről annakidején az akkor szerkesztésében megjelenő „Mezőgazdaság és Kertészet“ című mezőgazdasági havi folyóirat 1926. évi októberi lapszámának 145. oldalán „A mák őszi vetése“ címmel beszámoltam. E közleményemnek legelején erősen hangsúlyoztam azt, hogy: „vetni lehet minden mákot — így a nemesítettet is — ősszel, de nem ajánlom, mert annak sikerülte jelelve bizonytalan“.

A most megjelent és az előbbi címmel megjelölt felhívás nem is őszi mákról, hanem őszi vetésű mákról tesz említést. Ez is igaz! Mégis igen könnyen megtevesztheti az olvasót, annyival is inkább, mert a közleményben megnevezett nemesített mákfajta őszi vetésével 30%-kal nagyobb termést ígérnek, a múlt évi tapasztalatok alapján. Ambar egy év eredménye alapján nem szoktunk termesztési eljárásokat ajánlani, magam is vallom és ezt annakidején megírtam, hogy abban az esetben, ha az őszi vetés sikerül, akkor nagyobb termésre is számíthatunk. Amde ki kezdesz ki azért a jó időjárásért és talajállapotért, amelyre feltétlenül szükségünk van a mák őszi vetésének sikeréhez, s amit a felhívás is feltételez a következők mondatban: „az ősszel kellőképpen előkészített és kerti finomságúra megdolgozott földbe november végén, december elején beálló száraz, verőfényes napokon elvetett mák a hó alá kerül és az olvadó hó egész nedvességét, az első tavaszi napsugárrel együtt teljes egészében hasznosítani tudja fejlődésében“.

Ez nagyon szépen hangzik, ha az időjárás csakugyan olyan, amilyent az idézett közlemény leír Csakhogy mi gazdák nem tudjuk az időjárás a magunk tetszésére szabályozni. Mi történik akkor, ha a talaj a nyári és őszi szárazság következtében annyira összetömődött, összeállt, hogy azt kerülleg előkészíteni nem lehet, s ha november végétől kezdve egészen december végéig az eső szakadatlanul esik, a nagyobb fagyok beálltáig? Vagy mi történik akkor, ha a november második felében elvetett mákra olyan langyos december következik, hogy ettől a mák kicsirázik? Én válaszolok erre: a mák vagy egyáltalában nem lesz elvethető, vagy ha csirájában kerül a hótalán télbe, akkor a fagy tönkreteszi.

Hogy milyen előny származik abból, ha az őszi mákvetés sikerül, vagy hogy mit jelentene az, ha növénynemesítőinknek sikerülne egy fagyálló őszi mákot előállítani, azt hiszem, ezzel mindnyáján tisztában vagyunk. A nagyobb és biztosabb termés eléréséért ez az eljárás, vagyis „a máknak őszi vetése már régen kísért a gazdák ábrándjai között“. Ezt írja Gyárfás József „Olajnövényeink termesztése“ című, 1921-ben megjelent kitűnő könyvében. Ebben a könyvben olvashatjuk ezt is: „Ezért egyes gazdák akkor vetik a mákot — november-decemberben —, mikor csak tavasszal kel ki, de persze korábban, mint a tavasszal vetett. Hogy elgázosodott vagy összefolyó földbe ősszel mákot még próbának sem érdemes vetni, azt könnyű belátni, valamint azt is, hogy semmi lehetetlenség sincs abban, hogy megfelelő nemesítéssel őszi mák állíttassék elő, mert csak ez fogja a mák őszi vetésének kérdését közmegelegedésre megoldani.“

Valóban így van ez, amint Gyárfás a fenti jeles könyvében megírta. Magam is már pár évtizede próbálkozom egy évelő mák, vagy pedig egy őszi mák nemesítésén, abból indulván ki, hogy a pipacs testvére a máknak, amely tudvalevően áttelel, tehát a máknak is hajlandósága lehet arra, hogy átteleljen. Keresztezéseket folytatok az évelő kertli diszpipaccsal, sajnos, eddig, ha a sok keresztezés után sikerült is megtermékenyüléshez jutnom, a keresztezés ivadéka őszvér jellegű lévén, az elszaporítása lehetetlenné vált. Amde a tudomány haladtával ezt is át fogjuk hidalni.

Az őszi, vagy az évelő mák jelentősége az lenne, hogy a máktokfűrő ormányos bogár kártétele ílymódon csökkenthető lenne és a tavaszi

időjárás kalamitáit ílymódon ki lehetne kerülni. Am, hogyha ílyen módon a búza vagy a rozs érésével egyidejű érésű mákot állítanánk elő, akkor az is baj lenne: munkatorlódás állna be. A tokfűrő ormányos bogár ellen nem tudunk védekezni. Ahol ez nagyon elszaporodik, ott kérdésessé teszi már a mák termesztését is. Ezért kell gondolnunk az őszi mákra és az őszi vetésű mákra is. Megvallom, félek attól, hogy amennyiben sikerül nekünk ílyen úton-módon jóval korábban virágzó mákot termesztetni, vagy mákfajtát előállítani, akkor ennek a veszedelmes féregnek élete is átalakulna és a viszonyokhoz idomulna, vagyis korábban kifejlődő bogárrá alakulna át.

Most pedig röviden ismertetem ezirányú eddigi munkálkodásomat. Mínt ahogyan már előbb említettem, Szabó Lajos, volt tápiógyörgyei tisztartó segítségével négy éven át azon fáradoztam, hogy a „Hatvani nemesített kékmákot“ állandó őszi vetéssel télálló őszi mákká alakítsam át. Ismétlem, hogy engem ebben a törekvésben az a nagy kártétel buzdított, amelyet a máktokfűrő ormányos bogár okoz. Azonban egyszerűen csak folytonos őszi vetéssel a mákot fagyállóvá tenni, őszivé átalakítani, tehát hozzászoktatni a télhez — nem lehetett. Legalább nekem nem sikerült. De megfigyeléseim szerint az áttelelt mák fejlődésében sincs olyan lényeges eltérés, hogy ezáltal a mákormányos kártételeit kikerülni vagy tetemesen csökkenteni lehessen. Az ősszel vetett mák termesztésének sikere annyira bizonytalan, hogy azt nem kockáztathatjuk meg abban az esetben sem, ha a hozzászoktatottnak vélt mák már két-három éven át megúsza baj nélkül a telet.

A mai művelési mák a telet főleg azért nem bírja, mert sem zsenge, tehát kikelő, sem pedig túlerős fejlődési korban a fagyot nem bírja ki. Sem túlgynge, sem túlerős fejlődési fokban úgyahogy átvergődik a télen, de ha azt meg is tette, azt őszi máknak még nem nevezhetjük, mert a következő évben ezt a tulajdonságát nem tartja meg. Mivel az időjárásról előre nem ismerjük és mert a továbbfejlődését még nem akaszthatjuk, megessik, hogy vagy túlgynge, vagy túlerősösen megerősödve kerül a télbe. Mindkét eset nagy veszedelem számára és kipusztulását okozza. Ezek szerint a mákot hozzászoktatással őszivé, télállóvá átalakítani nehéz dolog és senkit sem biztatok vele, hogy ezt könnyen elérni.

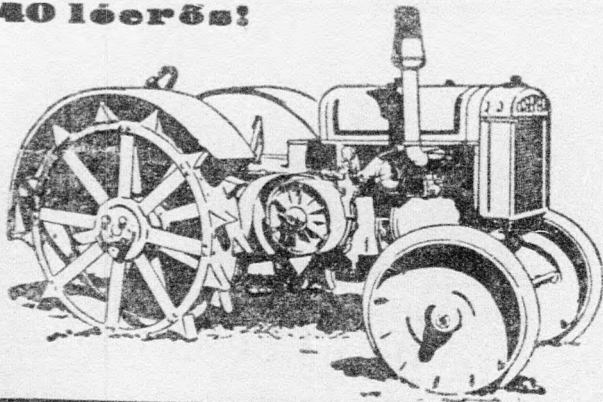
Sokkal nagyobb eredményre vezetne, ha egy két éves vagy évelő máknak a kulturmáknakkal végzett keresztezését lehetne sikeresen végrehajtani, úgyhogy az ivadékok ne legyenek korcsok. Növénynemesítőink szenvedéllyel fáradoznak ílyen kérdések megoldásán; talán sikerülni fog valakinek megfelelőbb mákfajtáknak vagy fajoknak korsosításával egy évelő, vagy legalábbis télálló őszi mákot előállítani.

Befejezem hozzászólásomat azzal, amivel kezdem: minden mákot lehet ősszel, novemberben-decemberben elvetni, de annak sikerülte az időjárástól függ. Ha a vetés még decemberben kicsirázik és hótakaró nélkül erős fagy éri, vagy ha a hótakaró alatt eseli a igen korán, februárban-márciusban csirázik ki és utána fagyok állnak be, akkor bizony könnyen elfagy. Az én ezirányú kísérleteimnél is ez történt, vagyis a hótakaró alatt kikelt növények az újból bekövetkezett erős fagyoktól elpusztultak. Mindezek ellenére ezt mondom: tessék kipróbálni! Magam is ezt fogom tenni az ajánlott mákfajtával. Természetesen ezt csak akkor tehetem, ha a most bekövetkezett folytonos esőzés megszűnik, és az utána következő időjárás, illetve a talaj állapota azt megengedi.

HIRDESSZEN LAPUNKBAN!

CSEPEL-TRAKTOR

40 lóerős!

Rendkívül csekély üzemköltség!

Hosszú élettartam!

Legkiválóbb kipróbált nemes anyagokból!

Legminimálisabb alkatrészszükséglet és alacsony beszerzési árak!

Nagy teljesítőképesség minden talajon. Több éves referenciákkal szolgálunk.

Gyártja: WEISS MANFRED Acél, Fémművei R.T., Csepel

Eladási központ:

„AGRARGLOBUS“ Mezőgazdasági Gépkereskedelmi R.T.

Budapest, V. ker., Szent István-körút 12. szám — Telefon: 126-681 — Sürgőnyclm: Agrobudapest

8650

A tulajdonságok viszonyossága a szójababnál.

Írta: Kovács Erzsébet okl. vegyész.

A „Köztelek” ezévi 36. számában a fenti cím alatt megjelent dolgozatomhoz Dvorak Lajos dr. a „Köztelek” 44. számában megjegyzéseket fűzött, amint írja, abból az egyetlen célból, hogy „összegeztesse a Cserhát Sándor volt munkahelyén nyert régebbi és újabb adatokat”.

Összevetve a két cikket, megnyugvással állapíthatom meg, hogy azokban — legalább is legfontosabb pontjaikban — mélyreható, áthidalhatatlan ellentétek nincsenek. Különös örömmel szelgált pedig az a megjegyzés, hogy Dvorak is elismeri az általam kifejtett viszonyosságot a szójabab fehérje- és zsírtartalma között, sőt azt egész természetesen tünteti fel, holott voltak kutatók, mint az az első cikkem végén összefoglalt irodalmi adatokból látni, akik ezt a viszonyosságot nem tapasztalják törvényszerűségnek és nem tartották magától értetődőnek.

A hozzászólás különösen azt az ellentétet kívánta kiküszöbölni, hogy míg a régebbi kísérletek általában ez a viszonyosság adódott a szójababnál: **nagyobb termés — több zsír — kevesebb fehérje**, addig a legújabb előkísérletek általában ennek ellenkezőjét találtam, i. e.: **nagyobb termés — több fehérje — kevesebb zsír**. Ezt az ellentétet nem is kísérletem meg kinagyarázni, mert mint akkor írtam: A helyenkinti időjárásnak és annak a szójabab fejlődésére és a magtermés kialakulására tett, de előttem ismeretlen hatásának tüzetes ismeretével és alapos mérlegelésével lehetne csak ezt az ellentétes eredményt tisztázni.

Szóval az ellentétes eredmény áthidalására már akkor az időjárást jelöltem meg, de sem az egyik, sem a másik viszonyosság mellett nem kötöttem le magam. Ellenkezően: a régebbi adatok közlésével elve rá akartam mutatni arra, hogy az 1941. és 1942. években a termés nagyság, fehérje- és zsírtartalom között általam talált viszony nem törvényszerű viszonyosság, hanem a mindenkorai időjárás függvénye. E feltevés helyességét bizonyítja, hogy a hozzászólás is az időjárással magyarázza meg az ellentétet.

Amint első cikkemben közöltem, az ott felsorolt 7 szójababfajtánál a kat. holdankinti magtermés kg-ban volt:

1941-ben....	8147	9023	8350	10683	6700	6200	7375
1942-ben....	6850	7210	6710	8460	5600	5500	6133

és ugyanezeknél a fajtáknál a fehérjesszázalék:

1941-ben....	39.5	38.4	38.2	36.8	35.2	35.0	34.5
1942-ben....	32.0	28.3	32.0	35.9	31.5	31.2	31.9

Ezek az adatok kétségtelenül azt mutatják, hogy 1941-ben nemcsak a termés volt nagyobb, de benne nagyobb volt a fehérjetartalom is, mint 1942-ben. A fehérjetartalom átlaga 1941-ben 38.6, 1942-ben 31.2% volt. Ezekkel az adatokkal az az állítás, hogy: „... a közölt előkísérleti adatokon a fehérjetartalom növekedése az 1942. évi kisebb termés felé így is meglátszik”, legfeljebb úgy egyeztethető össze, hogy a terméscsökkenés aránya nagyobb volt, mint a fehérjescsökkenés aránya, de mindenképpen fehérjescsökkenés és nem — növekedés mutatkozott.

„Cikkem érdeméül legkevésbé azt rója fel” a hozzászólás, hogy a tulajdonságok viszonyossága alapján nemesítési irányelveket állítottam fel és közöltem volna a nemesítőkkel. Mindenesetre felhívtam a növénynevelők figyelmét, hogy a szójabab fehérje- és zsírtartalma között élettani okokból származó ellentétes — a hozzászólásban is elismert — törvényszerűség áll fenn. Ez segíti a növénynevelők munkáját, ha az vagy csak zsírban, vagy csak

fehérjében gazdag szójabab kinemesítésére törekszik, ellenben munkáját megnehezíti, ha mind fehérjében, mind zsírban gazdag szójabab előállításán fáradozik. A növénynevelők utóbbi törekvését az ellentétes viszonyosság megnehezíti, de kilitástalanná nem teszi. **Első cikkem tulajdonképpen annak kimutatása is volt, hogy a külső tényezők milyen nagy mértékben befolyásolják a szójabab összetételét, sokszor nagyobb mértékben, mint maga a nemesítés.** Egyértelmű ez azzal, amire a hozzászólás a befejezésében rámutatott, hogy t. i. a külső körülmények hatására létrejött fenotípus nem szilárd, tehát a nemesítő ne a fenotípust részesítse előnyben, hanem a genotípust.

A hozzászólás tehát részben megerősítette és alátámasztotta, részben kiegészítette az első cikkemben előadottakat. Azok a kisebb fontosságú különbségek, amelyek a régebbi és újabb adatok között mutatkoznak, a „Köztelek” olvasóinak bizalmára alig lehetnek rossz hatással, mert tudják, hogy még egy és ugyanazon a kutatóhelyen is jelenhetnek meg különböző időben eltérő mezőgazdasági adatok, sőt a természetes eszmél fejlődésből származóan felfogásbeli különbségek is.

Egyébként a szójababnál a tulajdonságok viszonyosságára vonatkozó kutatásaimat folytatom és az újabb eredményekről majd annakidején beszámolok.*

TAKARMÁNYOZÁS ÉS ÁLLATÉLETTAN.

Rovatvezető: Welsch István dr.

A ciroknövény mérgező hatása.

Írta: Hatos Géza dr., az Orsz. M. Kir. Állatléttani és Takarmányozási Kísérleti Intézet főigazgatója.

Jó idővel ezelőtt és legelőször az Északamerikai Egyesült Államokból jött a híre annak, hogy szám s növény veszedelmes lehet hidrogénianid (közönségesen cianid, hidrogén, kéksav) okozta mérgező hatása miatt az állatokra, amely növények veszedelmességét régebben nem ismerték.

Az Északamerikai Egyesült Államokban kivált a következő növények veszedelmességét tekintetben, főkép a legelő állatokra: *Prunus virginiana*, *Photinia salicifolia*, *Sorghum vulgare var. technicum*, *var. saccharatum*, *Sorghum halepense var. sudanense*, *Linum usitatissimum*, *Triglochin maritima*, *Triglochin palustris*. Az első két növény nálunk legfeljebb csak díszkertekben fordul elő, ezért ezekkel nem foglalkozunk. A *Sorghum vulgare var. technicum* a nálunk is termesztett közönséges vagy seprőcirok, a *Sorghum vulgare var. saccharatum* a cukorcirokunk, ennek egyik felesége az, amit nálunk még ma is rosszul méznádnak vagy mézciroknak, legújabbban és helyesen **édesciroknak**, vagy amerikai néven **Sumac-ciroknak** neveznek. A *Sorghum halepense var. sudanense* pedig a nálunk is ismert **szudáni fű**. A *Linum usitatissimum* a **len**, a *Triglochin maritima* a **hutsza**, amia Alföld szikesein több helyen gyakori, a *Triglochin palustris*, ugyancsak **hutszának** nevezve, tőzeges, áncos rétjeleken szintén előfordul.

Az említett növények szára, levele, egyik-másiknak pedig a gyökere, maga olyan glükozidot tartalmaz, amelynek bomlása alkalmával többek között hidrogénianid képződik. Etéle glükozid van pl. a **cseresznye-sárga arack**, **szilva** és **keserűmandulamag** an is. A hidrogénianid mind az emberre, mind az állati szervezetre is rendkívül mérgező hatású. A hidrogénianid-mérgezés tünetei: elerőt-

lenedés, bénulás, kólika, nehéz légzés és végtagszéklet. A légzési bénulás gyors halált okoz. Nagyobb mennyiség azonnali halált, illetve elhullást idéz elő. 400 mg (milligramm = egyezred gramm) hidrogénianid közepes nagyságú lovat megöl. Couch I. F. amerikai kísérletei szerint 1000 fontos (453 kg-os) tehén minden kg-jára adott 0.88 mg hidrogénianid hatására már megbetegedett, s 2.04 mg hatására elpusztult; 100 fontos (45.3 kg-os) juh minden kg-jára adott 0.99 mg hatására megbetegedett, s 2.31 mg hatására elpusztult. Ha tehát valamely növény annyi glükozidot tartalmaz, amennyiből az illető növény súlyára számoltva 0.02% hidrogénianid képződik, akkor az ilyen növény 2 kg-ja egy lovat, kereken 4 kg-ja egy tehenet, s 0.5 kg-ja egy junot már megöl.

A vizsgálatok azt mutatták, hogy az említett takarmányozás tekintetében figyelembe jövő egészséges, még fejlődő növényekben csak kevés mennyiségű olyan glükozid van, amiből hidrogénianid képződik, sokszor pedig éppenséggel nincs is. Nagyobb mennyiségű glükozid csak akkor képződik a növényekben, ha a normális fejlődés a szárazság, hideg miatt, avagy lefagyás, kaszálás miatt megakad, a megakadt fejlődés utáni időszakban is még egy darabig több glükozid lehet a növényekben. A képződő glükozid mennyisége függ a növény fejlődési fokától, az időjárási viszonyoktól, sőt a talajól is. A fejlettebb növényekben a glükozid mennyisége kevesebb, mint a fiatalabbakban, a jobb és jó talajokon termő növényekben is kevesebb, mint a rosszabb talajokon termőkben. Couch I. F., a már említett amerikai kutató szerint az Északamerikai Egyesült Államok déli államában a *Sorghum*-félék ritkábban okoznak mérgezést, mint az északi államokban. Szerinte a klimatikus viszonyoknak nagy a befolyása, de a hidrogénianid-mérgezést okozó glükozid képződése és a klimatikus viszonyok közötti összefüggés még nincsen határozottan tisztázva.

A szénává szárfított növények jelentékenyen kevesebb, vagy éppenséggel már nem is tartalmazzanak olyan glükozidot, amiből hidrogénianid képződik, így például a **cirokszén** teljesen, vagy legalább majdnem teljesen mentes ettől a glükozidtól. Ennek oka az, hogy ez a glükozid az elhaló növényi részekben elbomlik, a bomlás alkalmával keletkező hidrogénianid pedig egyfelől más ártalmatlan vegyületekké alakul, másfelől pedig gázalakban elillanik. Ugyancsak elbomlik ez a glükozid akkor is, ha a zöld növényeket besavanyítjuk. E glükozidnak ugyanis az a tulajdonsága, hogy az elhaló növényi részekben a víz hatására igen könnyen és gyorsan szétbomlik alkotó vegyületeire, a bomlásnál keletkező hidrogénianidnak pedig az lesz a sorsa, amit már előbb említettem.

E-ideig nem hallottam arról, hogy nálunk a **szudáni fű** még zseggében is zölden etetve bajt okozott volna. Az **édescirok** (hibásan **méznád** vagy **mézcirok**) zsenge, illetve hiányos fejlettségű állapotaiban etetve azonban már nálunk is okozott elhullásokat. Ezért nem lesz hiábavaló, ha az elmondottak alapján hasznos tanácsképpen a következőkre hívom fel gazdáink figyelmét.

A zsenge **ciroknövény** legeltetése vagy frissen etetése veszedelmes lehet az állatokra, mert súlyos megbetegedést, sőt elhullást is okozhat. Ez nemcsak a nálunk újabbban termesztett **édescirokra** (*Sumac*-ra), hanem minden más **cirokra**, tehát a **cukorcirokra**, a **seprőcirokra**, a **szemes cirokra** és a **cirokfűekre** is áll. Attól függően, hogy a zsenge növényben mennyi káros glükozid volt, s hogy az állat a növényből mennyit evett, az állat múltó rosszul te, súlyos megbetegedése, sőt elhullása következhetik.

Mivel nem lehet tudni, hogy a veszedelmet okozó glükozid a termesztési viszonyokból eredően mikor

* Ezzel ezt az eszmecserét lezárjuk.

Szerk.

Megsinylik állatai a napfény, szabad kifutó, zöld legelő hiányát.

Mindezt pótolhatja a garantáltan 150.000 nemzetközi egység

D-vitamint tartalmazó

BIODIT

abrákkiegészítő etetésével.

Ha BIODIT-et etet, filléres befektetéssel felbecsülhetetlen haszna lesz.

Angoikór, csontlágylás, és más anyagforgalmi betegségek nem támadják meg állatait. Az állatnevelésre és hizlalásra nem fizethet rá!

Kérje részletes ismertetőnket

Napi adajai:

- Malacoknak, barányoknak ... 1/2 dkg
- Hízósertéseknek, süldőknek 1 dkg
- Borjúknak, csikóknak ... 1 dkg
- Tejelő tehéneknek, lovaknak 2 dkg
- Baromfinak, nyúinak ... 1/2 dkg

A BIODIT

beszerezhető a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE-nél

Budapest, V., Aikomány-utca 29 es vidéki kirendeltségeinél

és milyen mennyiségben keletkeznek a zsenge círok-növényben, a legnagyobb óvatosságra van szükség, hogy az állatokat baj ne érje.

A círokféléket, így az *édscirkot* is, mintegy 0,8—1,0 méterre legalább is 0,6 méterre hagyjuk megnöni, ezután lekaszáljuk, egy-két napig fonyaszthatjuk, s célszerűbben felszeccskázás után etetjük. A zölden fel nem etethető mennyiséget legjobb besavanyítani, mert a szénává szárítás nem sikerül. A tarlót nem szabad legeltetni. Ha a sarjút 0,6 méterre nőtt, azt zölden is etethetjük. Az ilyen fejlettségű növényállományban lévő sarjút, fattyút már nem okoznak veszedelmet. A sarjút, ha az időjárás miatt gyengén fejlődött, mintegy 0,5—0,6 méternél alacsonyabb, ugyancsak besavanyítjuk. Ha a sarjút bármilyen kicsiny is, de még érdemes kaszálni, azt szintén besavanyítjuk. Ha pedig a tarló annyira gyengén sarjadzik, hogy arról már nem lehet, vagy nem érdemes kaszálni, azt semmiesetre se legeltessük, hanem szántsuk le. A rosszul sikerült vetést sem szabad legeltetni, azzal bánjunk el úgy, ahogy az elmondottakból következik.

A közölt rendszabályok betartásával a círokfélék etetése nem fog bajt okozni. Ismétljük, hogy csak a zsengebb círoknövények legeltetése, frissen etetése okozhat bajt, a zsengebb növények esetleges ártalmasságukat a besavanyítással elveszítik. A közölt rendszabályok egyszerűségük ellenére is egyik-másik gazda előtt talán körülményesnek látszanak, de betartásuk mindenestre nagyon ajánlatos, mert így az állatokban való károsodást biztosan elkerülhetjük.

Vetőmagértékesítésünk jövő problémái.

Írta: Fellner Kálmán dr.

Az idestova 7—8 esztendeje kedvező helyzetet élvező vetőmagtermelésünk ez évben ébredt először tudatára, hogy ez a folyamat véges, megszakadhat, megváltozhat, hogy emelkedő termelési költségek még nem jelentenek ugyanolyan mértékben emelkedő árakat, sőt az elhelyezési lehetőségek sem korlátlanok. Érdekes volna annak megállapítása, hogy e hosszú kedvező értékesítési időszak mennyiben eredménye a javuló világgazdasági helyzetnek és milyen része van ebben a rendszeres és irányított értékesítésnek. Ez azonban már túlhaladna közleményem tárgyának keretét és így ehelyt csak a tény állapítom meg és annak a meggyőződésnek adok kifejezést, hogy mindkét tényező komoly szerepet játszott a kedvező eredmény elérésében.

Ma kétségtelen, hogy az emelkedő irányzat megakadt és hiba lenne feltételezni, hogy csak átmeneti jelenségről van szó, amely rövidesen újból megváltozik. Fel kell készülnünk arra, hogy minél közelebb jutunk a háború befejezéséhez, annál kedvezőtlenebbül alakul az értékesítés, annál több akadály torzósul az eladás útjába. Súlyosbító körülmény, hogy a kedvezőtlen folyamat leküzdéséhez csak gyenge és közvetett eszközök állnak rendelkezésre, miután — ezt a körülményt pedig gyakran nem tartjuk szem előtt — alig akad még egy olyan mezőgazdasági termék, amely olyan nagy arányban értékesülne külföldön, mint a vetőmag. Amikor vetőmagjaink termésének 80—95%-át szállítjuk külföldre és még hüvelyes termésünknek is 50%-nál nagyobb része értékesül külföldön, a belföldi fogyasztás növelése nem jelent levezető utat feleslegeink számára, ha a külföldi értékesítésben nehézségek mutatkoznak. Nem vitás, hogy a világgazdasági átalakulás és elhelyezési lehetőség befolyásunktól nagyrészt független és ezekre közvetlen hatást gyakorolni nem igen áll módunkban. Bizonyos befolyásunk feltétlenül marad azért a piaci

helyzet kialakítására, mert hazánk az európai magtermelésnek természeti adottságainál fogva mindig komoly tényezője lesz. A háború előtti években azt is bebizonyítottuk, hogy ügyes értékesítési politikával befolyásolni tudtuk egyes magfélések értékesítési árát és lehetőségeit a nemzetközi piacon, csak például hozom fel a takarmánymagvak németországi árának és a piacellátásának kialakítását, amelyben jelentékeny szerepünk volt, nem szólva például a bitorherre árkialakításáról, ahol még az amerikai áralakulást is befolyásolhattuk. Ezek azonban csak szórványos jelenségek, amelyekre nem építhetünk. De ez az akadály se riasszon vissza az átmenet előkészítésétől, mert úgy vélem, éppen a magtermelés egyike ama mezőgazdasági termelési ágainknak, amelyek még leginkább ellenállnak a konjunktúra hullámzásainak és amelyek értékesítési lehetőségei még továbbra is viszonylag kedvezők maradnak. Termelési szempontból éghajlati és talajadottságaink kedvezők és alá nem becülendő előnyünk, hogy mind a termelő, mind a kereskedő járatos ebben az egyáltalán nem könnyű szakmában, a magyar vetőmag pedig mindig márkát jelentett.

A termelési és értékesítési kérdések összefonódása ellenére megkíséreltem először a termelési kérdéseit tárgyalni. A vetőmagtermelés külön homlokzata ragyogó: a kedvező árak, a sokat ígérő terméseredmények, a termelési előlegek, a biztos értékesítés igen csábítóan hatnak minden gazdára, de csakhamar bekövetkezik a kifáradulás. A terméseredmény ugyanis nemcsak az egyes kényesebb konyhakerti magféléseknél, de a takarmánymagvak legnagyobb részénél is sokkal inkább függ az időjárás változékonyságától, a növényi és állati kártevőktől, mint más növényeknél. A magtermelés igen gondos talajmunkát és olyan ápolást kíván, amely felülmúlja a többi növényét, még a belterjes művelést megkivánó kapásokét is. Szükséges továbbá olyan fokozott figyelem és érzék, amellyel nem minden gazda rendelkezik és nem utolsósorban szerencse — az a fajta szerencse —, amely nélkül a legképzettebb hadvezér sem győzhet. A helyes talajmunka és megfelelő ápolás elterjesztése szempontjából szerencsés körülménynek mondható a kötelező olajmagtermelés, mert bár sokban különbözik a két termelési ág, mégis a fokozott munka és gondosság a sikeres olajmagtermelésnek is egyik előfeltétele, erre pedig a kötelező termelés megmunkálta a gazdaközönség jelentékeny részét.

A jövő szempontjából az sem közömbös, hogy a háború alatt számos birtok cserélt gazdát és sok kiváló magtermesztő gazdaságot felosztottak. Nagyjelentőségű tehát a kistermelők bekapcsolása a magtermelésbe. Kétségtelen, hogy ez az igen belterjes munkát igénylő termelési ág alkalmas a kisüzem számára, viszont az átmenetgazdaság idején a nagyobb üzemeket sok munkáskéz foglalkoztatására kényseríti, ami a hadiiparból és a hadsereg leszerelése nyomán felszabaduló munkaerő elhelyezése szempontjából előnyös. Új, gyakorlatlan termelők bekapcsolása nem könnyű feladat és elsősorban a termeltető cégek és szövetkezetek számára jelent nehézséget. Az adminisztráció és a tisztítótelemek munkájának átállításán kívül legfontosabb a szakoktatás és a szaktanácsadás kiterjesztése. Ezért szükséges, hogy a) a gazdasági előjárók kiképzésénél sügyt vessünk a magtermelés gyakorlati kérdéseinek alapos ismertetésére; b) az alsófokú gazdasági iskolákban és tanfolyamokon is legyenek figyelemmel a magtermelési kérdések oktatására. A termeltető szövetkezetek és cégek nagy gyakorlatlaltal rendelkező termelési felügyelőit fel kellene kérni a szakoktatással való együttműködésre, ami a termeltető érdekeltség legerősebb érdeke, mert hiszen nagy előny számára, ha minél szélesebb körben elterjed

a magtermeléshez szükséges szakismeret. A kísérleti tevékenységnek is fokozottan ki kellene terjednie a magtermelés technikai és biológiai részletkérdéseire és e téren is szoros együttműködés kívánatos a termeltetők kísérleti telepeivel és a földművelésügyi minisztérium illetékes kísérleti vezetői közt. Különös gondot kellene fordítani munkatechnikai kérdésekre és széleskörű kufatást kellene rendezni a munkaerő legcélszerűbb kihasználása tekintetében. Ugyancsak szűz terület a magtermelés számos üzemi vonatkozása és igen hasznos volna az idevonatkozó problémák felderítése. Ki kell terjednie a kísérleti tevékenységnek az öntözött területek különleges kérdéseire. Az öntözésnek egyik leggazdaságosabb kihasználási módja éppen a magtermelés, de ma még szinte csupa ismeretlen tényezővel dolgozunk például fajta, trágyaigény, stb. tekintetben. Végül a konzervtechnika legújabb fejlődése — mélyhűtés és szárítás — ugyancsak nagyszabású kísérleti tevékenységet tesz szükségessé, hogy mielőbb rendelkezünk a konzerváláshoz legalkalmasabb fajtákkal.

Mint láthattuk, a termelési kérdések alapján véve egy irányban haladnak a minőségi termelés felé. Termelésünk jövője csakis a minőségi kereszttől biztosítható és ez egyezsersmind átvezet az értékesítési kérdésekhez, amelyeknek ugyancsak legfontosabb követelménye a kivételre kerülő áru megfelelő minősége. Sajnos, etekintetben a háború igen sokat ártott, minél távolabb jutottunk a békeállapotoktól, annál inkább háttérbe szorult a minőség kérdése, míg végül ma már úgyis szólva az exportör önkritikája szabja meg annak határát, amit szállítani akar, mert vevőink nagyrésznél és főleg legfontosabb piacunkon a minőségi igények annyira háttérbe szorultak a szállítási mennyisége és időpontja mögött, hogy a tágabb lelkismeretű kereskedő bizony nem egyszer olyan minőséget szállított, amit rendes viszonyok közt nem mert volna vevőinek felajánlani.

A minőség leromlása azonban már a termelőnél kezdődött. Kétségtelen, gyakran hiányzott a tökéletesebb tisztításhoz szükséges munkaerő, de még gyakrabban hiányzott a szándék is, mert a gazda számtalan egyéb gondja és baja közt jól tudta, hogy áruhiány és áruehesség arra készíti az átvevőt, hogy ne nagyon vizsgálgassa a minőséget, mert akkor könnyen elvesztheti az eladót, hanem vegye át, még talán veszteséggel is, a gyengébb árut, majd talán ő is megfelelő, nem túlkényes vásárlót. Ha ezek az elkedvetlenül jelenségek többé-kevésbé megokolhatók a háborús kényszerhelyzettel, megengedhetellene békeviszonyok közt és ezért arra kell törekednünk, hogy mielőbb megszűnjenek. A jogos kifogásolás akár termelő és kereskedő, akár kereskedő és kereskedő között feltétlenül helyes addig, amíg nem válik üzleti fogássá, mert állandó kényszert teremt arra, hogy a minőséget figyelemmel tartás. A magyar szokványok és minőségi előírások nemzetközi szemszögből is elég szigorúak és ha ellenőrzésük és betartásuk újból az egész vonalon keresztülvitő, csakhamar visszaszerezhetjük a magyar vetőmag régi hírnevét. A márkázás terén a háború alatt is jelentős haladás történt, de természetesen, hogy végrehajtása nem volt keresztülvihető megfelelő számú kiképzett ellenőrző közeg hiányában. A vetőmagvizsgálattal foglalkozó kísérleti állomások újjászervezése, személyzetüknek a szükséges feladatok arányában való szaporítása és továbbképzése egyike legelső feladatainknak. Ugyanilyen jelentősége van a növénynemesítéssel foglalkozó, illetve a nemesítést ellenőrző intézetek fokozott anyagi alátámasztásának és megfelelő jól kiképzett személyzettel való ellátásának. Ha sikerül keresztülvinnünk azt, hogy a magyar nemesített magfajták ugyanolyan nemzetközi elismerésben

ÚJ-NOVENDA DINITRO-ORTHO-

KRESOL-tartalmú

téli

permetezőszerszer

pajzstetű, valamint az összes áttelelő rágókártevők biztos elpusztítója. A legjobb téli permetezőszerszer rügyfűrő, bimbólikasztó, bogár és ilonca ellen.

Részletes ismertetővel szolgál

"AGRO"

Növényvédelmi és Mezőgazdasági Részvénytársaság
BUDAPEST, IV., FEHERHÁJÓ-U. 2. SZÁM.

reszesüljenek, mint amelyet háború előtt a magyar vetőmagvizsgáló intézetek minősítése jelentett, akkor igen jelentős piacot tudunk magunknak biztosítani, ehhez azonban szigorú önkritika és igazságos, kemény, kérlelhetetlen szakértővégrehajtó szervezet kell.

Ma annak eldöntése, hogy a kereskedelem kötöttsége háború után milyen mértékben marad fenn és mely cikkekre terjed ki, megoldhatatlan feladat, mert úgyszólván csupa ismeretlen tényezőtől függ. Kétségtelen, hogy a háborús helyzet természetes visszahatásaként nagy ostrom indul meg a kötöttségek megszüntetéséért, ugyanakkor azonban minden komoly tényező tisztában van azzal, hogy a korlátok hirtelen eltávolítása, a forgalom teljes szabadítása olyan zűrzavart okozna, amely még a mai helyzetnél is súlyosabb. Valószínű tehát, hogy a fontosabb cikkek és fontosabb viszonylatok korlátozásainak lebontása csak fokozatosan fog megtörténni. A vetőmag, bár fontosság szempontjából kétségtelenül első helyre sorol, a szükséglet kielégítése szempontjából a könnyebben kezelhető cikkek közé tartozik és ezért a nemzetközi forgalomban a kötöttségek merev fenntartása nem valószínű. Fel kell tehát készülnünk arra, hogy háború után a nemzetközi magpiac újból jórészt szabad lesz és ha talán nem is korlátlan, de viszonylag éles verseny indul meg. Ott, ahol a verseny kieleződik, ahol a kereskedelem ügyessége, mozgékonyága, összeköttetései döntő tényezők, a szabad mozgás nagy előnyt jelent. Ennélfogva a kereskedelem szabadosságának helyreállítása bizonyos korlátozásokkal kívánatosnak látszik. Ez gyakorlatban az egykezek központi eladási tevékenységének lebontását jelenti a kereskedelem javára és az egykezek munkakörének átállítását abba a munkakörbe, amelyből eredetileg kiindultak: a piacszabályozási és ellenőrzési feladatkörbe. Kétségtelen ugyanis, hogy amikor a vébéli kereskedelem mozgékonyágát természetes nehézsége folytán egy központi szerv sem tudja utólni, az sem lehet célunk, hogy a szabad mozgás a magyar kereskedelem egymásközi korlátlan harci területévé fajuljon, amelynek legelső jól ismert fegyvere az alákínálás, amelynek közgazdasági hátrányait nem kell fejtegetnem. Ezért változatlanul fontos az értékesítés irányítása azzal a különbséggel, hogy a központi feladat eladás és piacuttatás helyett elsősorban a kárijánlási árak és feltételek megállapítása, a feltételek betartásának ellenőrzése és a verseny szabályozása. Ehhez csatlakoznak további, inkább érdekképviseleti jellegű feladatok, így a nemzetközi szökványokkal kapcsolatos kérdések és az idevonatkozó szakmai képviselet, a külföldi propaganda, a mezőgazdasági érdekképviselettel való szoros kapcsolat, amelyek ezuton szerzenének felvilágosítást a piac követelményeiről és újabb termelési lehetőségekről. Fontos feladat volt a termelői ár ellenőrzése, amely gazdaérdekekből fenn tartandó, továbbá az esetleges közérdekű vásárló tevékenység irányítása, ha ilyenre az áttartás szempontjából szükség lenne. Ugyancsak feladatkörébe tartozik a termelési szerződések ellenőrzése. Képzendő a döntéshozási tevékenység ezekben a kérdésekben termelői és termelői közt. A központi szerv feladatai tehát továbbra is jelentősek mind a kereskedő, mind a gazda szempontjából. A változó feladatok megkivánja, hogy a vezetőség ne csak szakmai tekintetben rendelkezzen tökéletes ismeretekkel, hanem a sok tapintatot kívánó kényes kérdések elintézéséhez szükséges diplomáciai érzéke is meglegyen.

A háború nagy pusztítást okozott Európa és Oroszország mezőgazdasági termelésében, amelyek pótlásához sok és jó vetőmagra van szükség. A kereslet általában elég jelentősnek ígérkezik, kivéve talán a hüvelyeseket, amelyeket a fogyasztóközhöz a háború alatt eléggé megunt. Az általános takarmányhiány a takarmánymagvak értékesítési lehetőségeire is kedvező. Valószínű, hogy erős eltolódások következnek be az egyes piacok felvevőképességében, de földrajzi adottságaik mindip bizonyos előnyt jelentenek a legfontosabb európai országok vetőmagellátásában. Az árakululás nagy részét a háború utáni devizahelyzetünk függvénye és bár emelkedő költségtényezőkkel kell számolnunk, remélhetjük, hogy tekintetben is versenyképesek maradunk. A tengerentúli versenyyel is számolnunk kell, mert a hajótérhiányban bízni nem

lehet, miután a vetőmag aránylag kis térfogatú. Etekintetben inkább abban reménykedhetünk, hogy a keletázsiai háború befejeztéig nem kell Ausztrália és Újzéländ komoly arányú versenyével számolnunk. Bár ma még nem lehet áttekintésünk arról, hogy a gazdaszempontból olyan jól bevált szerződéses termelés milyen arányban lesz fenntartható, mégis remélhetjük, hogy ez az elsősorban a nagy árhullámzásoknak kitett konyhakerti magfélések termelésénél előnyös rendszer fennmarad. Ha sikerül termelésünket zavartalanul a békébe áttenteni, vetőmagvaink minőségét fenntartani, sőt megjavítani, egy s újabb nemesített magféléseket előállítani — gondolunk itt elsősorban a nemesített magyar lucernára, az erdélyi nemesített lóherére, egyes magyar konyhakerti magnemesítésekre —, úgy nincs okunk attól tartani, hogy nem lesz elég vásárlónk, vagy, hogy a külföld nem fog házárkban termeltetni. Ma még nem látjuk, hogy a háború milyen eltolódásokat okozott a magtermesztésben, nem tudhatjuk, hogy devizaszerzés szempontjából olyan fontos tengerentúli piacainkat milyen mértékben hódították el tőlünk és hogy ezek az új kapcsolatok mennyire tekinthetők véglegeseknek, de természeti adottságaikat és termelési gyakorlatukat és tudásukat senkinek sem veheti el tőlünk és ezért bizhatunk abban, hogy ez a jövőben is kedvezőnek ígérkező termelési ág továbbra is nyitva marad a magyar gazda számára.

Törvények és rendeletek.

Rovatvezető: Mutsehebsbacher Emil dr.

II. Árszabályozás.

c) Egyéb árak.

Újból megállapították a típuscsepők árát.

A közellátásügyi miniszter újból megállapította a típuscsepők árát.

Az új fogyasztási árak a következők: munkásbakanes zsíros tehénbőr felsőrészrel 51,50, munkásbakanes vízhatlan sertésbőr felsőrészrel 58,—, ugyanaz zsíros sertésbőr felsőrészrel 59,70, fekete, zsíros tehénbőr felsőrészrel 57,50, barna, zsíros tehénbőr felsőrészrel 63 pengő.

Férfi félcipő fekete vagy barna bokszfelsőrészrel, szegveve 63,20, ugyanaz rámán varrott k. ítelben 68,90, férfi magasszárú füzőcipő fekete vagy barna bokszfelsőrészrel 67,60, fiú magasszárú füzőcipő sertésbőr felsőrészrel, szegveve 34 számig 47,—, ugyanaz 38 számig 55,20, női fél füzőcipő fekete vagy barna bokszfelsőrészrel, szegveve 52,90, ugyanaz rámán varrott 58,70, női magasszárú füzőcipő szegveve 61,—, rámán varrva 65,70, női félcipő fekete vagy barna sevrőfelsőrészrel, ragasztott talppal 49, leány magasszárú füzőcipő fekete vagy barna sevrőfelsőrészrel, szegveve, 31 számig 47, ugyanaz 38 számig 55,30, gyermek magasszárú füzőcipő szegveve 26 számig 31,80, ugyanaz 30 számig 35,70.

A termelő, gyár vagy iparos köteles az árakat a talpa vése feltüntetni.

VI. Közellátás, anyaggyártás.

Kenyérgabona kintalása a beszolgáltatási kötelesség teljesítése miatt ellátatlanná vált gazdálkodók részére.

Azok a gazdálkodók, akik kenyérgabonabeszolgáltatási kötelességüket teljesítették, már annak a rendeletnek a megjelenése előtt, amely szerint abban az esetben, ha csak annyi kenyérgabonájuk termelt, amellyel házi szükségletüket, valamint vetőmagszükségletüket biztosítani tudják, s így kenyérgabona helyett más terményt szolgáltathatnak be s így a kenyérgabona beszoállítására miatt háztartásuk egész évi szükségletét fedezni nem tudják, kérhetik az illetékes közellátási kormánybiztostól a hiányzó háztartási szükségletük fedezésére legfeljebb a beszoállított kenyérgabonamennyiség visszautalását.

A kenyérgabona-visszautalás iránti kérelmet a közellátási kormánybiztoshoz címzve a nyilvántartó hatóságnál (községi előljárárságnál) kell benyújtani. A nyilvántartó hatóság igazolja, hogy a gazdálkodó a nyilvántartó hatóságnál levő esleplési eredménylapon kimutatott saját terméséből, valamint kereményéből, illetőleg egyéb természetbeni járandóságából saját és a háztartásához tartozók kenyérgabonaszükségletét a beszoállítás miatt nem tudja fedezni. A nyilvántartó hatóság igazolja a gazdálkodó által beszoállított kenyérgabona mennyiségét, továbbá azt, hogy a gazdálkodó és a háztartásához tartozó személyek 1943 augusztus 1. óta kenyér- és lisztjegyvet nem kaptak, vagy ha igen, melyik hónapokra kaptak azt.

A közellátási kormánybiztos a kérelmező gazdálkodó háztartási szükségletének fedezésére legfeljebb a gazdálkodó által tényleg beszoállított búza vagy rozs mennyiségét utalja ki. A háztartási szükségletet személyenként évi 240 kg-ban, illetőleg havi 20 kg kenyérgabonában számítják. Azokra a hónapokra, amelyekben a gazdálkodó, vagy a háztartásához tartozó személyek kenyér- és lisztjegyet kaptak, kenyérgabonát nem utalnak ki. Abban az esetben, ha a gazdálkodó búzát szolgáltatott be, búzát, ha pedig rozsozt szolgáltatott be, rozsozt utalnak vissza részére.

A visszautalt kenyérgabona búzaegységismával a kintalásban részesült gazdálkodó beszoállításai kötelességét növelik.

Ha a gazdálkodó háztartási szükséglete még azzal a mennyiséggel sincs fedezve egész évre, amelyet részére a közellátási kormánybiztos visszautalt, akkor az ellátatlanság idejére a gazdálkodó és a háztartásához tartozó személyek kenyér- és lisztjegy ellenében hatósági kenyér- és lisztellátásban részesülnek.

A közellátási kormánybiztos által kiutalni engedélyezett kenyérgabonáról a Gabonaforgalmi Központ kiadtsága vásárlási utalványt állít ki és azt a vásárlásra jogosult gazdálkodónak mázsánként 120 pengő díj lefizetése ellenében kiszolgáltatja. A vásárlási utalvány abban a vásárlási körzetben jogosít vásárlásra, amelyet az feltüntet. Az utalvány ellenében az országos, vagy a körzeti kereskedő köteles annyi kenyérgabonát kiszolgáltatni, amennyire az utalvány szól. A kereskedő a kenyérgabonának a hatóság által megállapított termelői árához mázsánként csak 150 pengőt számíthat hozzá.

Juhok beszoállítása vágóállatok igénybevétele alkalmával.

A földművelésügyi miniszter 47.332. számú közlendeletével értesítette valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjét, hogy a vágómarhák és vágóbivalyok hatósági igénybevétele kapcsán hozzá beérkezett kérelmek és előterjesztések alapján tett javaslatára a közellátásügyi miniszter hozzájárult ahhoz, hogy egyes vidékeken vagy községekben vágómarha helyett juhot szolgáltatassanak be. E beszoállításai lehetőség azonban akként korlátozott, hogy egyes községekben vagy városokban vágómarha helyett csak annyi vágójuh kerülhet beszoállításra, amennyi az illető község, illetve város közfogyasztásra engedélyezett vágómarha szükségletét fedezi. Ha egyes vidékeken a gazdák a helyi szükséglet meghaladó számú juhot kívánának beszoállítani, ehhez esetenként ki kell kérni a közellátásügyi miniszter hozzájárulását. Az igénybevétele során a hatóságok 1 db vágómarha helyett 10 db vágójuh beszoállítását fogadjhatják el.

A juhállomány nagyobbrányú esökkenésének elkerülése érdekében azonban csak a tenyésztésre alkalmas selejtekt anyákat és kosokat, továbbá tenyésztésre alkalmas koshárányokat, valamint ürteket szabad beszoállításra célra átvenni, amit az illetékes gazdasági felügyelőségek és a vármegyei állattenyésztő egyesületek tartoznak ellenőrizni.

Újabb intézkedések a vasellátás terén.

Lapunk folyó évi 32. számában ismertettük az iparügyi miniszter augusztus hó 4-én megjelent 38.000. számú rendeletét az egyes vas- és acélcikkek forgalmának és felhasználásának szabályozásáról. A rendelethez meg annakidején a M. Kir. Ipari Anyaghivatal 1042. szám alatt ideiglenes tájékoztatót adott ki a végrehajtással kapcsolatos tudnivalókról. Ez a tájékoztató is közölte, hogy a szegődményes iparosokat az igényjogosultság szempontjából az iparosmesterekkel azonos elbánásban kell részesíteni és érdekelk képviseletével a szétosztásnál a járási m. kir. mezőgazdasági bizottságok kiküldötteit birta meg. Az elosztással kapcsolatban felmerült panaszok közül a leg súlyosabbak mégis a mezőgazdasági iparossal dolgozó gazdasági panaszai voltak. Ezért azután a földművelésügyi és az iparügyi miniszter, illetve az anyaghivatal újabb intézkedésekkel igyekezett a panaszokat orvosolni. A M. Kir. Anyaghivatal vas- és fémművi osztályának 1435/ig. 1943. számú újabb végrehajtási utasítása többek között közli, hogy a hivatal nem tesz észrevételt az ellen, ha a helybeli érdekképviseletek megállapodás alapján eltérnek a rendelet 9. §-ának 1. pontja szerint megállapított részesedési aránytól. Eszerint a szaksz szerint ugyanis a szegőh városokban 20, a községekben 30, a huzalból városokban 20, községekben 25% a mezőgazdaság részére közvetlenül kiosztandó mennyiség. Ezek szerint megvan tehát a lehetőség, hogy a mezőgazdaság ezekből az anyagokból az előírt százalékos mennyiségnél többet kapjon. Az újabb végrehajtási utasítás szerint az ipartestületek különös gondot tartoznak fordítani a szegődményes iparosok megfelelő ellátására és ennek biztosítása érdekében a jegyeknek az ipartestületekben történt szétosztásához meg kell hívni a járási mezőgazdasági bizottság képviselőjén kívül a járási gazdasági felügyelőt is. A szegődményes iparosok semmilyen sem kerülhetnek hátrányosabb helyzetbe az iparosmesterekéül, sőt figyelembe kell venni, hogy

MAGYAR MEZŐGAZDÁK ÁLLATÉRTÉKESÍTŐ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGA, BUDAPESTEN

V., ALKOTMÁNY-UTCA 29. SZÁM

TELEFON: 111—310, 112—914

Sürgőny cím: MEGALER, BUDAPEST

Foglalkozik:

Mindennemű tenyész- és haszonállat vételével és eladásával, beszállítási anyag szállításával és beszerzésével. **híztalasi hitelek nyújtásával.**

Gazdálkodási intézmény.

Mindennemű állatgyógyászati tevékenységben lebonnyaltnak. Meghívásra a szegődményes iparosok részére kiküldök.

ÁLLATSZÁLLÍTMÁNYOK CÍMZENDŐK:

BUDAPESTRE: szarvasmarha, borjú, és juhoknál

Budapest - Ferencváros - Marhavásártér

Sertéseknél:

Budapest - Ferencváros - Sertésvasártér

és a fényes repcebogarat hálózással irtották volna (érdekes, hogy az idén a repcebogár a fényes repcebogár irtása közben nagyon sok mezei poloskát is fogtak), holdankint 2 métermérszával több repce termelt volna. A harmadik idej kártevő, a vetési bagoly (Agrotis segetum) álcáját is megjelése után rögtön irtjuk, akár szedéssel, akár mérgezéssel, nem pedig amikor már nagy foltok mutatkoznak a répában.

Száraz éghajlat alatt a kártékony rovarok elleni védekezés a sikeres növénytermesztés egyik legfontosabb feltétele és ha ez tetemes költségbe kerül is, mégis meg kell tennünk, mert ezáltal az ország átlagtermését jelentékenyen fokozzuk, ami pedig ma hazafiúi kötelesség.

Túrje.

Gaszner József
prepostsági uradalmi főintéző.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabriceus Endre.

A Veszprémmegyei Gazdaság Egyesület november 29-én igazgatóválasztmányi gyűlést és ezt követően közgyűlést tartott, amelyet a nagyszámú megjelent tagok élénk érdeklődése kísérte. Jókay-Ihász Miklós dr. felsőházi tag, elnök megnyitotta a beszéd során a vármegye mezőgazdaságának mai helyzetét vázolta. Remélte, hogy a mezőgazdasági terményárak felemelése igen kesőn jött és nem kielégítő. Azóta az iparcikkek ára olyan mértékben emelkedett, hogy továbbra sincs arányban a mezőgazdasági terményárakkal. A termelést nagyon megnehezíti a lábbeli, ruhanemű, vasanyag és egyéb üzemi anyagok és cikkek nagy hiánya, nem kevésbé a munkáshiány. A gazdának súlyos terhet kell viselnie különösen a terménybeszolgáltatás és a vágómarha igénybevételével kapcsolatban is. Az egyesület állandóan élénk figyelemmel kíséri a gazdabajokat és igyekszik azokon segíteni. Nem egy esetben sikerült a kormánytól olyan engedélyeket elérni, amelyek a gazdák helyzetét lényegesen könnyítették. Ezért a gazdatársadalmat összefogásra és saját érdekében is a gazdasági egyesület megerősítésére hívta fel. Majd kegyelettel emlékezett meg azokról, akik a magyarság és az európai kultúra védelmében vereztek, kitartásra, a jobb jövő reményében a termelés fokozására buzdította a gazdaközöniséget. A közgyűlés jóváhagyta az 1944. évi költségvetési tervezetet. Az alapszabálymódosítás tárgyában előterjesztett javaslatot és ezzel kapcsolatban a tagsági díjak felemelését elfogadta. Az igazgatóválasztmányt Szontagh A. Pál, Czuppon Károly, Esterházy József gróf, Csomay István és Fülöp József tagokká választásával kiegészítette. Tópler Ernő igazgató határozati javaslatot terjesztett a közgyűlés elé, amelyet többek hozzájárulása után a közgyűlés egyhangúan elfogadott s elhatározta, hogy felterjesztésben kéri a kormányt és a szakminisztereket a mezőgazdasági érdekképviselet megvalósítására, a vágómarha-igénybevételével kapcsolatban a szükségletnek a szabadforgalomban vásárlás útján való fedezésére, amennyiben ez nem lenne megvalósítható, a vágómarhaárak felemelésére, az igénybevételi és forgalmi árak közötti különbségnek a közadók arányában történő felosztására, az igénybevett vágómarhák átvételkor bizottsági minosítésre, a vármegyére kirótt kontingens csökkentésére. A magánfogyasztásra levágot sertések után a zsirbeszolgáltatási kötelezettségnek a levágot sertés súlya arányában való megállapítását, továbbá a cseledeknek és a földmélküli mezőgazdasági munkásoknak a levágot első sertés után a zsirbeszolgáltatási kötelezettség alóli mentesítését javasolta. A lábbelihiány pótlása érdekében kéri a nyersbőrök árának felemelését, az elhullott és kényszervágot állati bőrok kikészítésének engedélyezését lábbeli és talpbőr céljára is. A honvédség által igénybevett lovak, szerzők és szekerek árának felemelése, a kenyérgabona kiérlelési százalékának leszállítása, a zsir-ellátás biztosítása érdekében a sertésárak felemelése, a szüldőárak szabaddáttele, a szérumszűdők nevelésének előmozdítása, a mezőgazdasági munkabérek újbóli szabályozása, a mezőgazdasági cseledeknek és munkásoknak lábbelivel és ruhaneművel való ellátása, a mezőgazdaságoknak üzemükhöz szükséges anyagokkal való ellátása iránti kérelmek és javaslatok foglaltatnak még a felterjesztésben.

Gazda-vadász gondolatok.

Különösen az utóbbi években egyre gyakrabban tapasztalható a vadászok elszaporodása és elszánt magatartása. Szeptemberben, bőséges alkalmával, amidőn a vadászok közvetlen közlembbe merészkedtek, érlelődött meg bennem az elhatározás, hogy most már mielőbb tenni kell valamit a vadászok megrendszabályozására. Az elgondolásom és javaslatom, amit az illetékes tényezők közül már többen magukévé tettek, az, hogy törvényhozási, illetve

igazságügyi miniszteri intézkedésre volna szükség, amelynek értelmében, ha a vadászó idegen területen vadat ejt el és a vadászási szándék kétségkívül megállapítható, a vad eljétése és eltulajdonítása minősítessék lopásnak. Amennyiben pedig vadat nem ejtne el a vadászó, az esetben a vadászás lopási kísérletnek tekintendő.

Szükség van erre az intézkedésre annál is inkább, mivel mint tudjuk, az ország területén számos esetben előfordul, hogy orvvadászok vadórt, csendőrt, vagy vadászt, s hogy a vadászok vagy csendőrök orvvadászt lönek agyon, vagy sebesítenek meg. Ezenkívül számos családi szerencsétlenség, sőt gyilkosság is előfordul az orvvadász fegyverével. Nem áll ugyan statisztikai adat rendelkezésemre az előforduló más természetű gyilkosságokról és gyilkossági kísérletekről, s a vadászás kapcsán előálló halálesetek, rokkantté válások, sebesülések, továbbá a fegyverekkel előforduló szerencsétlenségek és gyilkosságok számáról, s azok összehasonlításáról, az azonban kétségtelen, hogy nem esnek annyi emberi élet áldozatul, a mindennél jobban védendő emberi életbe és épségbe nem esnek annyi kár, továbbá az orvvadászás következtében mindenre elszánt, embertelen, tehát sok esetben közveszélyessé váló természet nem szedne számos pelda szerint állatias gondolkodás és az ezzel kapcsolatos káros befolyásolás útján más módon is annyi áldozatot, ha az orvvadászás, valamint ennek folyamán a kép mások ingó tulajdonának megsemmisítése és eltulajdonítása nem egyszerű közigazgatási úton elintézhető vétségnek, hanem közönséges lopásnak minősítenék.

Nekem már hivatali állásomnál fogva, de mint vérbeli vadásznak is alkalmam volt többek közt a legutóbbi időben vadászás gyakorlása közben gazdától, erdőőröktől megtudni, hogy vannak községek, amelyekben az orvvadászok meg is fenyegetik a vadórokat, az erdőőröket és általában mindenkit, mégpedig életveszélyesen, ha őket az orvvadászásban gátolni vagy háborgatni merik. Sajnos, a csendőrök nagy igénybevételük folytán, valamint a vadórok és vadászok — különösen az erdőterületek tekintélyes részének csaknem lehetetlen ellenőrzése folytán — sok helyen képtelenek a vadórokkal szemben hatáson felépíteni, espedig nemcsak a vadórok jelentős részének mindenre elszánt természet miatt, de azért sem, mert a vadórok a közigazgatás által kiszabható viszonylag enyhe büntetésekre általában rá sem hederítenek. Ennek következtében a mai büntetési lehetőség mellett az orvvadászok száma évről-évre nemhogy esőkkenne, hanem szemlélatomást szaporodik. Az ismertetett tarthatatlan állapotra, másrészt az okoskúr vadtenyésztés- és vadvédelemre, továbbá a közelítési és közgazdasági érdekekre tekintettel nemcsak kívánatos, de feltétlenül szükséges, hogy az itt ismertetett javaslatomat, annak alapos indokainál fogva, az igazságügyi miniszter megfontolás tárgyává tegye és az ő jóvoltából remélhetően előterjesztendő törvényjavaslatot az országgyűlés mindkét háza mielőbb törvényerőre emelje.

A mostani nehéz töltny-beszerezéssel kapcsolatosan a gazdatársadalom, sőt általában a vadásztársadalom részéről komoly panaszok hangzanak el amiatt, hogy egyes kereskedők a töltnyelosztást igazságtalanul, sőt néhányan nem megengedhető előnyök szerzése útján végzik. Ennek a körülménynek az a következménye, hogy a vadászok nem az eddigi töltny-fogyasztás, helyesebben nem a szükséglet arányában, sőt nem is egyenlő arányban részesülnek töltnyben, hanem számos esetben azok jutnak nagyobb számú töltnyhez, akik kisebb fogyasztók. Következésképp számos régi, nagy töltny-fogyasztó, jó puskás vagy alig vásárolhat valamelyes töltny, vagy csak kis töredékét kapja annak, amit a nálánál máresak a körülményeinél fogva is kevesebb töltny-fogyasztó vadász kollégája kap. Sőt van több olyan nagyobb birtokos, községi területet bérlo gazda, aki még egyetlen töltny sem kapott. Ugyanakkor a városiak sokkal könnyebben jutnak töltnyhez. A töltnyelosztással kapcsolatos elégedetlenség és visszasság megszüntetése céljából foglalkozni kell azzal a gondolattal, nem volna-e helyes a töltnyelosztást az eddigi fogyasztás figyelembevételével végezteni és a helyes végrehajtást vadásztársulatok vezetősége, esetleg a mezőgazdasági kamarák, vagy gazdasági egyesületek, felügyelőségek, stb. közreműködésével ellenőriztetni! A kiosztásra kerülő töltnykontingensnek csupán kisebb töredékének, mondjuk 10—15%-ának belátás szerinti elosztásával lehetne a töltnykereskedőket és puskaműveseket felhatalmazni. Tekintettel pedig arra, hogy vannak egyes cégek, amelyek működésüket beszüntették, s így az eddig ott vásároló vadászok töltny nélkül maradnának, bizonyos töltnykontingens ezeknek a vadászoknak a lehetőséghez mért ellátása céljából feltétlenül biztosítandó volna. Mindenesetre a cél érdekében szükséges lenne, hogy nemcsak a töltnykiosztás ellenőrzésével megbízott

közégek, de bárki által megtekinthető nyilvántartás legyen felfektetve a töltnykereskedőknél és fegyverműveseknél a töltny mikénti szétosztására kapcsolatosan.

A megfelelő papír hiánya és általában az anyaghiány miatt felvetődik az a gondolat, miért nem rendezkednek be a töltnykereskedők, sőt a gyárak is a kilótt töltnyhüvely felújítására? Valamikor a neves Ladányi-cég a vadászok kérésére felújította a hüvelyeket és pedig olyan tökéletesen, hogy az ilymódon készült töltnyek a legkényesebb argyol fegyverekbe is kiválóan használhatók voltak. Fontos volna ez ma annál is inkább, mert töltny azért nem áll kellő mennyiségben rendelkezésre, mivel hüvelyben és serétben nagy a hiány. Ha elegendő hüvely pótlásáról a fenti módon gondoskodás történne, úgy serétről az említett módon felújított többlethüvelyek megtöltése céljából különböző lövmesővek beolvasztása, stb. útján számos vadász gondoskodni tudna. Megjegyzem, hogy a töltnyhüvelyek felújításának állandó bevezetését azért is kívánatosnak tartanom, mert ilymódon sokkal kevesebb kilótt hüvelyhez tudnánk hozzájutni az orvvadászok, tehát kevésbé volna alkalmuk az orvvadászásra.

A vadászati kiadások ma sokszorosan nagyobbak, mint valaha. A lábbeli és ruhanemű elhasználódása a vadászok alkalmával olyan terhet jelent a legtöbb vadászra, ami egymagában jelentősen meghaladja a vadász eddigi kiadását, eltekintve attól, hogy a töltny ára is legalább kétszerese a régieknek, a hajtási, fegyverjavítási költség és a fegyverár is sokszorosa a régi kiadásoknak. Természetesen a vadász költsége is jelentős mértékben emelkedett. Eppen ezért a vadásztársadalom, s közöttük nem utolsó sorban a vadászok zömét kitevő gazdák nem vették megnyugvással a megállapított vadárakat, s különösen nincsenek megelégedve a nyúlőr árával. Ugyanis a vadászattal kapcsolatos kiadások rendkívül emelkedését figyelembevéve érthető, mi lehet a magyarázata annak, hogy a nyúlőr ára ma is annyi, mint 1936-ban volt s jóval kevesebb, mint amennyit 1928-ban fizettek érte. Ugyanakkor a kikészített nyúlőr ára sokszorosa az 1936-ban érvényben volt áraknak, a nyúlőrökből készült ruházati cikkek ára viszont már csaknem csillagászati számokban fejezhető ki.

Mindenesetre a magyar gazda- és vadásztársadalom egyaránt szeretné megismerni a nyúlőrrel foglalkozó gyáripari vállalatok kalkulációját és azt, hogy a fentiekben ismertetett nagy áreltérüléseknek mi a magyarázata, továbbá, hogy lehet-e remény most a tél s az új ármegállapítás küszöbén ahhoz, hogy a nyers nyúlőr ára arányba hozassék a kész áru értékesülési árával.

bánhegyesi Kullu István,
a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara igazgatója.

Időszerű biztosításiügyi kérdések és tanácsok.

Lehullottak az első hópelyhek, s lassankint megszűnik a külső munka. Ilyenkor jobban ráér a gazda arra, hogy házatáján szétnézzen, s a belső, majori munkák mellett marad ideje arra is, hogy az elmúlt év tapasztalatait levonja, s tervekkel készítsen a jövőre. Itt az ideje annak, hogy épületeit átvizsgálja, az időjárás okozta károkat megszüntesse és még a tél beköszöntése előtt elvégezze a szükséges javításokat, tatarozásokat, amelyekkel gyakran nagyobb károsodásnak veszi elejét. A termelési munkák folyamán megrongált gépek, eszközök és egyéb felszerelések rendbehozatalának is most van az ideje és pótlásukról, új gépek és felszerelési tárgyak beszerzéséről is már most igyekezzék gondoskodni a gazda.

A hosszú estéken jut idő a gazdálkodás eredményeinek számbavételére, az esetleg elkövetett téves vagy elhibázott intézkedések felismerésére és az új gazdasági évre vonatkozó tervezettségre és megfontolásra is. Ezt az időszakot kell a gazdának arra is felhasználni, hogy megvizsgálja, vajjon megtette-e a megfelelő intézkedéseket vagyoni állapotának megőrzésére, a netán bekövetkező véletlen és elháríthatatlan kártevők ellen. Igen sajnálatos, hogy az ellenük való védekezés e károk gyakorisága ellenére, még távolról sem ment át olyan mértékben a gyakorlatba, amint az magán- és közgazdasági érdekből szükséges volna. Pedig a védekezés szükségét már évszázadok előtt felismerték, amldőn itt-ott azok, akik ugyanannak a veszélynek voltak kitéve, megállapodtak, hogy egymást anyagjuttatással és munkával segítik, ha tűz pusztítaná el vagyontárgyaikat, berendezéseiket és munkaeszközeiket. Erre a megállapodásra az a felismerés vezetett, hogy a véletlenül bekövetkező károsodásnak tulajdonképpen mindenki ki van téve és hogy amit a kárvallott saját erejéből elérni nem tud,

azt csak összefogással, együttes munkával lehet helyreállítani. Ezek a szűkebb körre kiterjedő megállapodások igen ingatagon nyugodtak, egyenetlenkedések következtében könnyen meg is szűntek, a bennük rejlő helyes elgondolás azonban fennmaradt, s az 1666. évi londoni tűzkatasztrófa után érlelte meg az azonos kárveszélynek kitétek alaposan előkészített tervszerűséggel való összefogását üzleti alapon. Így keletkezett a tűzkár ellen biztosító vállalkozás, amely a biztosított tárgy veszélyeztetettségéhez és értékéhez mért, előre megállapított díj ellenében vállalta — a biztosított összeg keretén belül — a netán keletkező kár megérítését.

Manapság gazdasági életünket el sem tudjuk képzelni biztosító intézmény nélkül, sőt bizonyos, hogy a gazdasági élet mai magas színvonalát el sem érte volna, ha minden vállalkozás előfeltétele, a biztosítás nem állott volna rendelkezésére. Csak annak biztosítéka, hogy a vállalkozásba fektetett pénz és munka egyelőre nem látott véletlen: tűz, jégverés, avagy baleset következtében nem vész kárba, teremtette meg a vállalkozási hajlandóságot és a hitelképességet. Emellett a biztosítás sokféle ágazatával és módjaitól lehetővé teszi a családról való gondoskodást a családfenntartó korai halál, vagy megrökkönése és elszerecséltetése esetére. A biztosítási intézmény eleinte olyan szegény kezdetből fejlődtek ki a társadalomról való gondoskodás sokféle hatóságos és jótékony módjai is, amelyek orvosi segély, betegápolási, rokkantsági és öregségi járadékok révén az arra rászorulókat a pusztulástól, a fizikai és erkölcsi leromlástól s a koldusbotól mentesítik.

A biztosító intézmények elterjedtsége manapság a nemzetek kulturáltságának egyik fokmérője. Ha ebből a szempontból vizsgáljuk helyzetünket, megállapíthatjuk, hogy amíg a társadalombiztosítás terén méltán a leghaladottabbak sorába tartozunk, a magánkezelésből eredő biztosítási ügyek tekintetében — sajnos — nagy az elmaradottság. Ez nemcsak szépséghiba, hanem valóságos nemzetgazdasági kár, mert emiatt jelentékeny személyi és anyagi értékek semmisülnek meg, az egyéneknek és a községeknek egyaránt pótolhatatlan veszteséget okozva. Ezért nem lesz érdektelen, ha a legközelebbi alkalommal sorra vesszük a gazdaságunkat érdeklő biztosítási ügyek kérdéseit, hogy a figyelmet jelentőségükre felhívjuk és megfelelő tanácsot szolgáljunk.

P. I.

AZ OMGE KÖZLEMÉNYEL.

Gazdanapok a Közteleken

- 12-én (csütörtök) délelőtt 10 órakor az OMGE közgyűlése, majd ez követően a GEOZ nagygyűlése. (Nagyterem.)
- 13-án (péntek) délelőtt 10 órakor az OMGE mezőgazdasági ipari és kereskedelmi, valamint a földművelési és növénytermesztési szakosztályainak, továbbá a minőségi gabonaértékesítési bizottságának együttes gyűlése az Országos M. Kir. Gabona- és Lisztkísérleti Intézetben (Budapest, II., Kísérők-utca 15/c). Ürög Ferenc dr. kísérleti igazgatónak, az intézet vezetőjének előadása: *A gabona feldolgozásának és értékesítésének társadalmi kérdései.* Utána az intézet működésének bemutatása.
- 13-án (péntek) délelőtt 11 órakor az OMGE lötenyészési bizottságának gyűlése. Arentschöld Detlev m. kir. alezredesnek, a bábolnai állami ménes parancsnokának előadása: *A lötenyészés biológiai vonatkozásai.* (Nagyterem.)
- 13-án (péntek) délelőtt 12 órakor a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületének igazgatóválasztmányi gyűlése. (Tanásterem.)
- 13-án (péntek) délután 5 órakor az OMGE szociálpolitikai bizottságának gyűlése. Hlinsky Heinzelmann Béla dr. felsőházi tag, földművelési előadása: *Közelgő betegségi biztosítás a mezőgazdaságban.* (Nagyterem.)
- 13-án (péntek) délután 5 órakor a Mangalicatenyésztők Országos Egyesületének közgyűlése. Csepinsky Béla urad. főintéző előadása: *A húsanyag kiválasztásának jelentősége a mangalicatenyésztés jövője szempontjából.* (Tanásterem.)
- 14-én (szombat) délelőtt 10 órakor a Dohánytermelők Országos Szövetségének előadógyűlése majd azt követően a szövetség igazgatóválasztmányi gyűlése. (Nagyterem.)
- 15-én (szombat) délelőtt 10 órakor az Országos Mezőgazdasági Kamara közgyűlése. (Nagyterem.)
- 15-én (szombat) délelőtt 10 órakor az Alföldi Állattenyésztő Egyesület Szövetségének igazgatóválasztmányi és évi rendes közgyűlése. (Tanásterem.)
- 16-án (csütörtökön) délelőtt 10 órakor, illetve határozatképtelenség esetén 17 órakor a Magyar Cukorrépa-termelők Országos Szövetségének közgyűlése. (Nagyterem.)
- 16-án (csütörtökön) délelőtt 11 órakor az Országos Erdészeti Egyesület évi rendes közgyűlése az egyesület székházában (Budapest, V., Alkotmány-utca 16. sz.).

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a m. kir. földművelésügyi miniszter rendelete alapján a budapesti M. Kir. Állami Felsőipariszkolán

mezőgazdasági gépezelő tanfolyamot

rendez.

A tanfolyam célja, hogy a résztvevők az okszerű talajművelés és a géperejű szántás alapvető ismereteit, valamint a motor, a traktor és a traktorekék szerkezetét, a mezőgazdaságban használt traktorok működését, helyes gyakorlati kezelését, üzemi karbantartását és leg gazdaságosabb kihasználását elméleti és gyakorlati oktatás útján megismerhessék. A tanfolyamon a traktorra vonatkozó tananyagot kívül ismertetni fogják a cséplőgépek üzemi karbantartását, a veszteségmentes cséplés előfeltételeit, a vetőmagtisztító-gépek kezelését és az elsősegélynyújtásra vonatkozó tudnivalókat. A tanfolyam elvégzése a 22.933/1939. Ip. M. számú rendelet értelmében a bérbeszéléshez szükséges iparigazolvány megszerzésére jogosít.

A tanfolyam 1943. január 10-én reggel 9 órakor kezdődik a M. Kir. Állami Felsőipariszkolán (Budapest, VIII., Népszínház-utca 8. sz.). A tanfolyam megnyitására fel kell mutatni a felvételtől szóló értesítést, a születési anyakönyvi kivonatot, s ha van, a munkakönyvet.

A tanfolyam időtartama 20 tanítási nap, egésznap (delelőtt 8-tól 12-ig és délután 2-től 6-ig tartó) oktatással. Az oktatás előadásokból és gyakorlatból áll. A tanfolyam végeztével a résztvevők vizsgát tehetnek, akik sikerrel vizsgáztak, bizonyítványt kapnak.

A tanfolyam hallgatója lehet minden 18. életévet betöltött egyén, aki a traktorok kezelésével vagy vezetésével kíván foglalkozni.

A hallgatók lakásról és ellátásról maguk gondoskodnak.

A jelentkezés lenél formájában, okmányok csatolása nélkül, az OMGE titkári hivatalához (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. sz.) intézendő. Közölni kell az életkort, foglalkozást és vallást. A jelentkezés alkalommal 25 pengő beirattási és tandíj közzelendő az OMGE pénztárába, mert a hallgatókat csak a pénzele után vesszük fel a tanfolyamra. Megokolt és méltányos esetben az OMGE korlátozott számú egész, illetve fél tandíjmentességet engedélyezhet. A tandíjmentességet levélben kell az OMGE titkári hivatalától kérni. A jelentkezőket a felvételtől a jelentkezési határidő lejártával értesítjük. A bizonyítvány kiállítás díja a vizsga alkalommal fizetendő.

Vidéki hallgatók részére a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a Budapestre és vissza utazáshoz 33%-os menetdíj-kedvezményt biztosított. Aki a kedvezményt igénybe kívánja venni, közzeljük a lakóhelyi vasútállomását és a tandíjjal együtt küldjenek 1.— pengőt az OMGE titkári hivatalához.

Jelentkezési határidő 1943. december 29. A résztvevők száma korlátozva van. A felvételnél a tandíj-befizetésének sorrendje mérnökök. A tanfolyamot csak kellő számú jelenlévő esetén tartjuk meg. Amennyiben a kitűzött határidő lejártáig nem jelentkeznek kellő számú résztvevő, a tanfolyamot elhalasztjuk. A hiábavaló költség elkerülése végett tehát csak azok utazzanak Budapestre, akiket a jelentkezési határidő lejártá után a felvételtől értesítettünk.

Budapest, 1943. november 20.

Mutschenbacher Emil dr. s. k. ügyvezető-igazgató.

VEGYESEK.

Kormányzói elismerés. A kormányzó a m. kir. földművelésügyi miniszter előterjesztésére megengedte, hogy Kreiss Róbert dr. királyi törvényesszéki bírónak a földművelésügyi szolgálat terén kifejtett értékes munkásságáért elismerése tudtul adassék.

Kinevezések. A m. kir. földművelésügyi miniszter az Országos Mezőgazdasági Birtosító Intézet fogalmazási tisztviselőinek létszámába Gyárfás Ferenc belügyminisztériumi miniszteri számellenőrt OMBI fogalmazógyakornokká, továbbá az állami mezőgazdasági birtokok gazdasági tisztviselőinek létszámába Padiny Gyula, Ensel Részó Imre és Mihály Sándor okl. gazdaságtudósokat két év tartamára n. kir. gazdasági gyakornokokká nevezte ki.

Huszáröt éves szolgálati jubileum. A S. illyei és Diskant iskolai motor- és gépjáró tisztviselői és munkásai bensőséges háziünnepség keretében ünnepelték a gyár főtisztviselőjét, Szilágyi Dezso ügyvezetőt abból az alkalomból, hogy most érkezett el a gyár kötelezőbe való belépésének negyedszázados évfordulójához. A közönség, patinás cég illusztris főtisztviselőjét a gyár igazgatósága, a miskolci hadiüzemek képviselői és más gazdasági és társadalmi előkelőségek, valamint a szépszámmal

megjelent családtagok szeretettel üdvözölték az évforduló alkalmából.

Halálozás. Jurendk Lajos m. kir. gazdasági főtanácsos, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye törvényhatóságának tagja, tartalékos százados, több hadiküldetéses tulajdonosa, életének 69. évében elhunyt. Földi maradványait folyó hó 6-án Pusztajókutón (Pusztalenyő) nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

A M. Kir. Növénytermesztési és Növénynevelési Szakallisztképző Tanfolyam vizsgálója Hatvanban. Ünnepléses keretek között folyt le december 1-én a hatvani m. kir. állami növénynevelési telepen az első növénytermesztési és növénynevelési szakallisztképző tanfolyam záróvizsgálója. A tanfolyam célja volt a szakallisztképzésben mutatkozó nagyfokú hiány pótlására növénynevelési üzemek és intézmények, valamint minőségi vetőmagtermesztéssel foglalkozó gazdaságok részére szakallisztképzés. A tanfolyam időtartama tíz hónap volt, amelyből két hónap a mosonmagyaróvári M. Kir. Növénytermesztési és Növénynevelési Kísérleti Intézetben tartott elméleti oktatásra esett, nyolc hónap pedig a hatvani M. Kir. Állami Növénynevelési Telepen nyertek a hallgatók gyakorlati kiképzést. A tanfolyam vezetője a gyakorlati kiképzés volt. A vizsgán megjelent Konkoly Thege Sándor dr. államtitkár, v. j. Ricsóy-Uhlarik Béla dr. és Csizser Andor dr. miniszteri osztályfőnök, Sperry Imre dr. miniszteri tanácsos, Kristály Aladár dr. és Totth Kálmán dr. miniszteri osztálytanácsos. A vizsgán résztvevők továbbá az egyházak és a körigazgatás képviselői, valamint a földművelésügyi igazgatás szakintézményeinek számos tisztviselője. A tanfolyam vezetője Legény Ödön m. kir. gazdasági főtanácsos volt. A vizsgán 16 hallgató vett részt, akik mind az elméleti, mind a gyakorlati anyag tekintetében megfelelő tudásról tettek bizonyosságot. A vizsgán résztvevők túlnyomórésze állami szolgálatba lép, egy pár pedig magán-nemesítőknél talál elhelyezkedést. Az első tanfolyammal szerzett kedvező tapasztalatok hatása következtében a földművelésügyi minisztérium a jövő évben is folytatni fogja a hatvani m. kir. állami növénynevelési telepen a növénytermesztési és növénynevelési szakallisztképző tanfolyamot. A vizsga befejezése után felavatásra került a hallgatók által felállított országháza. A hallgatóság nemcsak az országház felállításának költségeit fedezte a sajátjából, hanem a szükséges kézimunkákat is (kerítés, stb.) saját-maga szolgáltatta.

A MASZOBZS és a MEGA szövetkezetek közgyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Borértékesítő Szövetkezte (MASZOBZS), mint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezte tagja, november 30-án tartotta rendes évi közgyűlését Somssich Gyula gróf dr. m. kir. titkos tanácsos elnökletével. Az elnök megnyitójában vázolta az elért eredményeket és rámutatott arra, hogy a magyar borközpont mind a szőlősgazdáknak, mind a borkereskedőknek milyen nagy szüksége van a MASZOBZS-ra, még abban az esetben is, ha az intervenciók vásárlásaira átmenetileg nincsen szükség. A MASZOBZS felkészültségével mindenkor rendelkezésre tud állni a kormányhatalomnak, amint azt a szőlőszőlővel lebonnyolításánál, majd az export érdekében újabb és újabb kenyerégbona kiosztásával kapcsolatos borbeszolgáltatási akciónál is tapasztalhattuk. Az elnök köszönettel és elismeréssel nyilatkozott mindazokról a fórumokról, amelyek a MASZOBZS tevékenységét hathatósan elősegítették, továbbá az ügyvezetésről és elismerését fejezte ki a tisztviselőkar odaadó, ügybuzgó munkásságáért. A tárgysorozatban szerepelt a lejárt igazgatósági és felügyelőbizottsági helyek betöltése, amelynek során az igazgatóság elnökévé Somssich Gyula gróf dr., alelnökévé pedig Széchenyi Domonkos gróf, Waldott Kelemen báró, tagjaivá Csizmadia András, Halács Ágoston dr., Hazay Árpád dr., Késmárky László, Mayer János, Rónay Ernő, Szabó Iván dr., Zlinszky György dr., Zombory Bertalan dr. lettek újonnan három évre megválasztva. Új igazgatósági tagok: Erdődy Pál gróf és Kovácsy Dániel dr. A felügyelőbizottság tagjai lettek az 1943/44. üzletévre: Viczenik Ferenc, Földi Gyula, Hofbauer Ferenc, Stark István, Végli Zoltán dr. A tárgysorozatban választmányi tagok választása is szerepelt. — A „MEGA” Magyar Hegyvidéki Bortermelői Értékesítő Szövetkezte november 30-án tartotta évi rendes közgyűlését Somssich Gyula gróf dr. m. kir. titkos tanácsos elnökletével. Az elnök bevezetőjében megemlékezett azoknak a kormányhatóságoknak a támogatásáról, amelyek a szövetség tevékenységét ebben az évben is segítették munkájában. Elismeréssel adózott továbbá a szövetség igazgatóságának és tisztviselői karának odaadó munkájának. Megemlékezett az elnök továbbá arról a fontos s mind a borkereskedők, mind a borkereskedelem érdekeit szolgáló közérdekű munkáról, amelyet a „MEGA” Szövetkezet a MASZOBZS-szal karöltve végzett. Igazgatósági jelentésében ismertette a szövetség az elmúlt év-

munkáját, a forgalom a háborús üzletmenetét nyel zárult, elmúlt évben után 2 pengő üzletrészek sorozatban választási Tibor báró a közgyűlés tette. A közgyűlés a leköszönt Erdődy Pál szövegírók.

A Országos Magyar Gazdák Egyesületének (OMGE) 15-én, szerdán, december 15-én (Budapest) rendes közgyűlése. 1. A gyűlés feladatmeghatározása, 2. A gyűlés feladatmeghatározása, 3. A gyűlés feladatmeghatározása, 4. A gyűlés feladatmeghatározása, 5. A gyűlés feladatmeghatározása, 6. A gyűlés feladatmeghatározása, 7. A gyűlés feladatmeghatározása, 8. A gyűlés feladatmeghatározása, 9. A gyűlés feladatmeghatározása, 10. A gyűlés feladatmeghatározása, 11. A gyűlés feladatmeghatározása, 12. A gyűlés feladatmeghatározása.

A Tejtermelői Szövetségének (TOSZ) 15-én, szerdán, december 15-én (Budapest) rendes közgyűlése. IX. Köztelek-utca 8. sz. Tartalékos tanácsosok száma, 10. A gyűlés feladatmeghatározása, 11. A gyűlés feladatmeghatározása, 12. A gyűlés feladatmeghatározása, 13. A gyűlés feladatmeghatározása, 14. A gyűlés feladatmeghatározása, 15. A gyűlés feladatmeghatározása, 16. A gyűlés feladatmeghatározása, 17. A gyűlés feladatmeghatározása, 18. A gyűlés feladatmeghatározása, 19. A gyűlés feladatmeghatározása, 20. A gyűlés feladatmeghatározása.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének (MASZOBZS) 15-én, szerdán, december 15-én (Budapest) rendes közgyűlése. A tárgysorozatban szerepelt a lejárt igazgatósági és felügyelőbizottsági helyek betöltése, amelynek során az igazgatóság elnökévé Somssich Gyula gróf dr., alelnökévé pedig Széchenyi Domonkos gróf, Waldott Kelemen báró, tagjaivá Csizmadia András, Halács Ágoston dr., Hazay Árpád dr., Késmárky László, Mayer János, Rónay Ernő, Szabó Iván dr., Zlinszky György dr., Zombory Bertalan dr. lettek újonnan három évre megválasztva. Új igazgatósági tagok: Erdődy Pál gróf és Kovácsy Dániel dr. A felügyelőbizottság tagjai lettek az 1943/44. üzletévre: Viczenik Ferenc, Földi Gyula, Hofbauer Ferenc, Stark István, Végli Zoltán dr. A tárgysorozatban választmányi tagok választása is szerepelt. — A „MEGA” Magyar Hegyvidéki Bortermelői Értékesítő Szövetkezte november 30-án tartotta évi rendes közgyűlését Somssich Gyula gróf dr. m. kir. titkos tanácsos elnökletével. Az elnök bevezetőjében megemlékezett azoknak a kormányhatóságoknak a támogatásáról, amelyek a szövetség tevékenységét ebben az évben is segítették munkájában. Elismeréssel adózott továbbá a szövetség igazgatóságának és tisztviselői karának odaadó munkájának. Megemlékezett az elnök továbbá arról a fontos s mind a borkereskedők, mind a borkereskedelem érdekeit szolgáló közérdekű munkáról, amelyet a „MEGA” Szövetkezet a MASZOBZS-szal karöltve végzett. Igazgatósági jelentésében ismertette a szövetség az elmúlt év-

munkáját, beszámolt a belföldi és a külföldi forgalom alakulásáról s megállapította, hogy az a háborús nehézségek ellenére is, a szövetkezetek üzletmenetére vonatkoztatva, igen szép eredménnyel zárult. A szövetkezet tagjainak, úgy mint az elmúlt évben, ezidén is minden vásárolt hektoliter után 2 pengő vásárlási visszatérítést, a szövetkezetek üzletreszek után pedig 5% osztalékot fizet. A tárgysorozatban igazgatósági és felügyelőbizottsági feladatok választása is szerepelt, amelynek során Jeszénszky Tibor báró dr.-t és vitéz Thuránszky László dr.-t a közgyűlés három év tartamára újból megválasztotta. A felügyelőbizottság tagjai lettek az 1943/44. üzletévre Bán Béla dr., Ferenczy Gyula, Hofbauer Ferenc, Parakovich Ferenc és Véghe Zoltán dr. A közgyűlés után megtartott igazgatósági gyűlésen a lakószónt Okolicsányi Imre dr. enők helyébe Erdődy Péter gróf szövbirtokost, a somlóvidéki szövbirtokok képviselőjét választották meg.

A Országos Mezőgazdasági Kamara december 15-én, szerdán délelőtt 10 órakor az Országos Magyar Gazdasági Egyesület székházán (Budapest, IX., Köztelek-u. 8. sz.) tartja rendes közgyűlését. A tárgysorozat a következő: 1. A gyűlés megnyitása. 2. Elnöki beszámoló. 3. Igazgatói jelentés. 4. A kamara üzemi- és közgazdasági szakosztályának előterjesztése a mezőgazdasági iparcsikellátásáról, valamint az átmenetgazdaság kérdéseiről. 5. A kamara munkásszakosztályának előterjesztése. 6. Az Országos Mezőgazdasági Kamara alapszabályainak és fegyelmi szabályzatának módosítása. 7. A fegyelmi szabályzat elfogadása esetén a fegyelmi bizottság elnökének és tagjainak, valamint póttagjainak megválasztása a szabályzat 14. §-a értelmében. 8. Az Országos Munkabérmegállapító Bizottságba az 1940. XV. t. c. 7. §-a alapján 12 rendes és 12 póttag választása. 9. Az 1937. VII. t. c. 17. §. 2. bekezdése alá eső szövetkezetek illetékfizetési kulcsának megállapítása. 10. Az 1944. évi költségvetés előterjesztése. 11. Személyi ügyek. 12. Ügyviteli bejelentések. 13. Indítványok.

A Tejtermelők és Tejszövetkezetek Országos Szövetsége december 21-én, kedden délelőtt 11 órakor, az OMGE székháza tanácstermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8. I. em.) választmányi gyűlést tart. Tárgyai a következők: 1. A közgyűlés kiküldötték számának megállapítása. 2. Az 1943. évi költségvetés jóváhagyása. 3. Tájékoztató a jéggyár helyzetéről. 4. Folyó ügyek.

A Magyararhat nyésztők Országos Egyesülete december 14-én, kedden délután 1/5 órakor tartja igazgatóválasztmányi, 5 órakor pedig közgyűlését Budapesten, az OMGE-székház tanácstermében a következő tárgysorozattal: 1. A közgyűlés megnyitása. 2. A jegyzőkönyv hitelesítő és a jegyzőkönyvvezető kijelölése. 3. Elnök és alelnökök megválasztása. 4. Ügyvezető-igazgató és kerületi igazgató megválasztása. 5. Az igazgatóválasztmányi jelentése az egyesület 1942/1943. évi működéséről és a törzskönyvelés helyzetéről. 6. Jelentés az állásügyi gazdaság bérbeviteléről. 7. Jelentés a „Magyar Állattenyésztés” lap helyzetéről. 8. Az egyesület 1942. évi zárószámadásának előterjesztése és a felmentvények megadása. 9. Az egyesület 1944. évi költségvetési előirányzatának előterjesztése. 10. A számvizsgálóbizottság tagjainak az 1944. évre való megválasztása. 11. Személyi ügyek. 12. Indítványok. 13. Folyó ügyek.

A Nógrádvarmegyei Gazdasági Egyesület Balassagyarmaton, a vármegyeház kistermében december 15-én délelőtt 10 órakor tartja rendes öszi közgyűlését. A tárgysorozat főbb pontjai a következők: az ügyvezető alelnök beszámoló a gazdasági helyzetről és az időszerű gazdasági kérdésekről, tisztújítás: elnök, alelnökök, az igazgatóválasztmány, pénztárnok, elnök, ügyész, h. ügyész megválasztása 6 évre, a számvizsgálóbizottságba 1 elnök, 2 rendes, 2 póttag megválasztása 1 évre, végül folyó ügyek és indítványok.

A Lóemlékek Múzeumának kérése a közönséghez. Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a magyar lovasmúlt emlékének megőrzésére a „Magyar Lóemlékek Múzeuma”-nak létesítését határozta el. A székesfőváros polgármestere erre a célra a Fővárosi Történelmi Múzeum Stefánia-úti épületét előzetesen rendelkezésre bocsátotta. Az új múzeumban létesítésünk fejlődését, a magyar lovas- és hajósflyas kialakulását és nemzeti lovasmúltunk emlékeit mutatják be. Az állami tulajdonban lévő lóemlékeken kívül a magánosok által örökölt ilyen értékes tárgyakat is minél nagyobb számban kívánják a múzeumban kiállítani. Ezért felkérjük a közönséget, hogy a magántulajdonjog csorbítatlan fenntartása mellett, gondozás és kiállítás céljából adják át a múzeumban megfelelő tárgyakat. Ilyenek: a különböző rendszerű és rendeltetésű, gyakran történelmi jelentőségű hintók, kocsiok, nyergek, más lószerszámok (sallangok, sallangos csattok, magyar csengők), továbbá különböző korokból származó kocsi- és hajóruhák, lószobrok, lóképek, festmények, metszettek, létenyész-

téssel kapcsolatos könyvek, stb. A szakismeretek elmélyítésére és a nagyközönség gyönyörködtetésére gyűjtetnek össze a „Magyar Lóemlékek Múzeuma”-ban a lovasmúlt emlékeztető értékes tárgyakat, amelyek ma az ország területén szétszórtan találhatók és igen sok esetben gondozás híján tönkremennek, elvesznek számunkra. A múzeum rendelkezésére bocsátott tárgyakat, az eredeti tulajdonjog fenntartása mellett, csak gondozás és kiállítás céljából átvetteli elismervény ellenében veszi át a Mezőgazdasági Múzeumhoz tartozó „Magyar Lóemlékek Múzeuma”. Az anyag összegyűjtését, szakzerű elrendezését a Mezőgazdasági Múzeum igazgatójával együttesen a minisztérium létenyészeti főosztályának főnöke, vitéz Pettkó-Szandner Tibor szkv. vezérőrnagy, országos létenyészeti főigazgató végzi, akinek ezen a téren szinte egyedülálló szakismereti és lelkes elgondolásai vannak. A tárgyakat „Lóemlékek Múzeuma” (Budapest, földművelésügyi minisztérium, létenyészeti főosztály) címre lehet feljuttatni.

A Darányi Agrártudományos Társaság pályázati hirdetménye. A Darányi Ignác Agrártudományos Társaság ezidén is 1000 pengő jutalmi díjjal óhajlik kiöntetni az 1942. vagy 1943. év folyamán megjelent és az agrárpolitika (mezőgazdasággazdasági) körébe vágó munkák legjobbjait. A díj odaítélésénél tekintetbe jöhetnek nemcsak önállóan könyv alakban megjelent, hanem folyóiratban közölt munkák is. Azok terjedelmét tekintetben sincs semmiféle kikötés, természetesen azonban, hogy rövidebb tanulmány esetében a tartalma értéknek nagyobbak kell lennie. A díj odaítélésében a társaság által kiküldött bírálóbizottság dönt; mindazok, akik jutalmi díjra pályáznak, illető munkájukat három példányban küldjék be Bernáth Gyula dr. r. tag, titkárnak. (V. Deák Ferenc-u. 12.) A bírálóbizottság jutalomban részesíthet azonban be nem küldött munkát is. Jogában áll továbbá a díjat legfeljebb két részre osztva is kiadni. A pályamunkák beküldésének határideje 1944 január 31.

Az alsószuki növénytermelési telep munkája. Az erdélyi gazdasági társadalom megfelelő, jöminőségű nemesített vetőmaggal való ellátása érdekében Bánffy Dániel báró földművelésügyi miniszter Alsószukon, az ottani állami ménesbirtokon még 1941-ben növénytermelési telep létesítését határozta el. A növénytermelési telepek az a feladata, hogy olyan szántóföldi növényeket nemesítsen, amelyek a legjobban megfelelnek Erdély éghajlati és talajviszonyainak. Az azóta eltelt két esztendő Alsószukon jórészt az építkezésekkel, a telep berendezésével és felszerelésével telt el. Az alsószuki növénytermelési telepen ma már korszerű új gazdasági épületek, különösen felszerelt laboratórium, munkahelyiségek, magtárak, gépszínek, üvegházak, stb. állanak a meginduló kutató munka szolgálatára. A telepek önálló áramfejlesztő telepe és külön vízvezeték is van. A növénytermelési telephez tartozik egy 15 holdas terület, az úgynevezett alsó tábla és egy másik 5 holdas terület, az oromtábla. Az alsószuki növénytermelési telep munkája kiterjed a kalászosokra, a pillangósvirágú növényekre, az olajos- és rostnövényekre, a fűfélékre, valamint a kapásnövényekre. Ez év folyamán a nemesítési munka bevezetjeként az ország egész területéről és Erdélyből különböző fajtájú növényeket állítottak be a kísérletekbe. A növények négyzteres kísérleti parcellákba kerültek, ahol egyben a fajtaösszehasonlítás kísérletét is végzik. Ezekből a parcellákból azután kiválogatták és kiemelték a legkiválóbb egyedeket, az úgynevezett anyatöveket. A következő évben a kiválogatott anyatöveket elitparcellákba kerülnek és az ezekből nyert legkiválóbb egyedeket keresztetik. Ha azután a keresztetés megtörtént, kiemelik ezeket és elszaporítják. Az alsószuki növénytermelési telepek ma már a végzett munka alapján megfelelő ellátanyag áll rendelkezésre, úgyhogy megindulhat a növénytermelési munkája. A földművelésügyi minisztérium erdélyi kirendeltsége az alsószuki növénytermelési telep vezetésével Mechner Károly m. kir. gazdasági felügyelőt bízza meg, aki a növénytermelésnek kitűnő szakértője, s tudományos munkássága bizonyára nagymértékben hozzá fog járulni Erdély mezőgazdasági kultúrájának emeléséhez.

Pályázat növénytermelési előadói állásra. A Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara növénytermelési szakelődői állásra pályázatot hirdet. Az állásra pályázhatnak azok a megfelelő elméleti képzettséggel bíró okl. gazdák, vagy okl. mezőgazdák, akik elegendő gyakorlati felkészültségről és pedig legkevesebb 10 évi növénytermelési és növénytermelési munkáról tesznek tanúságot. Német nyelvtudás kívánatos. A pályázat elnyeréséhez okvetlenül szükséges a keresztény származás, valamint az előadói és írói készség igazolása és a pályázó eddigi irodalmi munkásságának vázolója. A meghirdetett állással kapcsolatos illetmények megállapítása, vagy fizetési osztályba sorolás, a pályázó felkészültsége és eddigi működése alapján történik.

A pályázatok a megfelelő okmányokkal és életleírással a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara címére, Kecskemét, Rákóczi-út 17/19 küldendők, december 15-ig.

Pályázat m. kir. állattenyésztési ellenőri és m. kir. állattenyésztési segédellenőri állásokra. A m. kir. földművelésügyi miniszter a hivatalos lap december 8-i, folyó évi 276. számában pályázatot hirdet Budapesten és vidéken betöltésre kerülő 26 XI. fizetési osztályba sorolt m. kir. állattenyésztési ellenőri, valamint gyakornoki illetményekkel egybekapcsolt 37 m. kir. állattenyésztési segédellenőri állásra. A pályázaton az állattenyésztési ellenőri tanfolyamot végzettek vehetnek részt. A pályázatok t. január 7-ig kell a földművelésügyi minisztérium állattenyésztési ügyosztályánál benyújtani a hirdetményben felsorolt feltételek figyelembevételével.

Pályázat erdészeti üzemi segédtitkari, erdőkezelési gyakornoki és elsőosztályú altitkari m. kir. erdőőri állásokra. A m. kir. földművelésügyi miniszter a fenti állásokra vonatkozó pályázati hirdetményeket a Budapesti Közlöny december 8-i, 276. számában közölte. A hirdetmények alapján a pályázatok t. január 7-ig kell a földművelésügyi minisztérium I/A. (erdőfelügyeleti és kincstári erdőgazdasági) főosztályához benyújtani.

Negyven gazdasági ingyen képeznek ki a kertmunkásképző iskolában. Az ország legelső kertmunkásképző iskolája, amelyet a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamara vezetősége ezeltől 15 évvel létesített, 40 kertmunkás ingyenes kiképzésére pályázatot hirdet. Az iskolát a gyümölcsstermelés fővárosában Kecskeméten, a város egyik legjellegzetesebb gyümölcsstermelő határában Alsóúrtéren létesítette a kamara. Az iskola tartama két év, nyáron a gyakorlati, télen az elméleti kiképzés folyik. A növendékek részére lakást, fűtést, világítást, mosást és ételmezést a kamara ingyen ad, ezenkívül a tanulók havi 15— pengő zsebpénzt is kapnak. Felvételi kellékek: 14—16 éves életkor, 4 elemi iskolát igazoló bizonyítvány, erkölcsi és orvosi bizonyítvány. A felsorolt okmányokkal felszerelt kérvény december 31-ig küldendő be a Duna-Tisza közti Mezőgazdasági Kamarának, Kecskemét, Rákóczi-út 17/19.

A magyaróvári M. Kir. Mezőgazdasági Főiskola hallgatóinak szakülése. A magyaróvári M. Kir. Mezőgazdasági Főiskola hallgatói november 26-án tartották szakülésüket Farkas Ferenc ifjúsági elnök elnöklésével. Jelen voltak Vildghy Károly prodékán, Dudits Dénes dr. tanárelnök, Nyiredy István dr., Baintner Károly dr., Beke László dr. főiskolai tanárok, Szabados András tanáregéd, a főiskolai ifjúság és számos vendég. Bacsoh Albert II. éves hallgató „A főiskola története” címmel tartott értékes előadást, amelyhez Vildghy Károly prodékán és Ruff Andor főszerkesztő szölkak hozták. Ezután Horváth József III. éves hallgató tartott felolvasást a tehének meddőségéről. Hozzászóltak Nyiredy István dr., Baintner Károly dr. tanárok és Török János dr. főállatorvos, az ifjúság részéről pedig Peller József és Csákány István hallgatók. Végül Machnik Andor dr., a kassai kispasztorvezetési osztály vezetője arra kérte az ifjúságot, hogy forduljanak a kispasztorvezetési osztály felé és állattenyésztési, valamint istállóhigiéniai téren adjanak jó tanácsokat.

A lovasárió bizottságok ültetve. A Lóemlékek Szövetkezet közlése szerint a II. sz. lovásárió bizottság december 13-án 10 órakor Szentesen, 13 órakor Hódmezővásárhelyen, 14-én 9 órakor Horgoson, 12 órakor Topolyán, 15-én 9 órakor Szenttamason, 13 órakor Kéren, 16-án 9 órakor Pincéden, 13 órakor Paripáson, 17-én 9 órakor Bездában, 13 órakor C-átalján, 18-án 9 órakor Boglyiszlon; a IV. sz. lovásárió bizottság december 20-án 9 órakor Nyíregyházán, 14 órakor Tiszabercelen, 21-én 9 órakor Demecsetben; az V. sz. lovásárió bizottság december 13-án 10 órakor Bethlenben, 13 órakor Sombereken, 14-én 9 órakor Szeretfalván, 13 órakor Szászlekenyén, 15-én 9 órakor Marosvásárhelyen, 13 órakor Erdőszentgyörgyön, 16-án 9 órakor Nyárádszerecán, 17-én 13 órakor Nagyszalontán, 18-án 9 órakor Székelyhídon, 13 órakor Érm hálván, 19-én 9 órakor Nagykárolyban, 13 órakor Szilágysomlyón, 20-án 9 órakor Zilahon, 13 órakor Magyarországon vásárol. A bizottságok mindenfajta lovat vásárolnak és keresnek továbbtenyésztésre alkalmas 2½ és 3½ éves csikókat.

NYILTTÉR.

(E rovatban foglalkozunk nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Tartásra kiadnék

hasas anyasortést, teheneket és használatra lovakat. 8847

Megkeresetek BALOGH hirdető irodába
Mielőbbit lebonyolítás jelét
Budapest, V., Szent István-kerület 9. küldendők.

Trágya elsőrendű, érett 80% marhatrágya vagontételekben 8849

SCHWARCZ M. Budapest, Báthory-u. 5. Telefon: d. e. 123-996

eladó

Trágya elsőrendű érett, 80%-ban marhatrágya, vagontételben eladó. Schwarcz M. Budapest, Báthory-u. 5. szám. Telefon délelőtt 123-996. 8837

Biztos hatású Egér-patkányirtószerek

Standard Laboratórium. Budapest, IV., Királyi Pál-utca 13 b. Hérjen díjmentes árjegyzéket

Dió- és nyárfarönköt magas áron veszünk, telefát, bogárnárt, előnyös árban szállítunk.

Löwy Sándor és József fatermelők Budapest, V., Szent István-körút 15. sz. Tel.: 118-317 8751

Karácsonyi és újévi mutatványszámot küldünk több ezer gazdák, gazdaságok, stb. címére Gyarak, kereskedők, stb. részére legjobb alkalom, hogy gyarmányait, cédüket a gazdaságok köreiben, hirdetésük közzétételével minél ismertebbek tegyék.

Hirdetési díjtételeink dacára a nagyobb példányszámnak, váltoatlanok

Egész oldal	400,-
Fel oldal	200,-
Egy negyed oldal	100,-
Egy nyolcad oldal	50,-
Egy tizenhatod oldal	30,-

Hirdetéseket ezen számokra december hó 18. illetve december 28-ig fogadunk el.

KÖZTELEK KIADÓHIVATAL, BUDAPEST, IX., Kőrösi, Cihéut 25. Telefon: 182-932. Felhívásra kiküldendő megbízottunk készséggel szolgál külön felvilágosítással.

TŐZSDE és KERESKEDELEM.

A gabona- és terménypiac helyzete.

Az árutőzsdének esonka hete volt ezúttal, mert az üzleti forgalom az ünnepek miatt csak esztörtökön kezdődött. A kenyérmagokról egyébként semmi jelentős változás nincs. Kukoricában a termelői kínálat esély volt, mintán morzsoltságot főleg csak a Tiszavidékről és a Kisalföldről ajánlottak fel, illetve szállítottak be a termelők. Az időszerűen száraz állapotban való kikötéssel átadott kukorica víztartalma úgyszólván spher sem haladta meg a 23 százalékot, úgyhogy a csapadékos időjárás ellenére sem került sor a beszállított áru minőségének kifogásolására.

A termény- és magpiacra sem történt különösen említésre méltó esemény. A Hűvelyesforgalmi Központ a Viktória- és expresszborsó, továbbá a babfélések egy részét már lejárt beszállítási határidejét újabb bizonytalan időre meghosszabbította. A Hűvelyesforgalmi Központ ebből az alkalomból felhívta a jogosított kereskedőket, hogy igyekezzenek vásárlásaikat befejezni, mert a meghosszabbítás bármikor visszavonható és utólagos bejelentéseket nem fogadják el. A szokványminőségű és az édes kömény, továbbá a koriander és a fehér és fekete mustármag beszállítási határidejét, amely november 30-án lejárt, a Hűvelyesforgalmi Központ nem hosszabbította meg, ellenben felhívta a kereskedőket, hogy a vételi jegyeket mielőbb szolgáltatassák fel. A termelők a megállapított legmagasabb egységárakon továbbra is eladhatják feleslegeiket a jogosított kereskedőknek, ezek azonban vételi jegyet már nem adhatnak, úgyhogy az eladás nem számít be a beszállítási kötelezettségbe. Ugyanez áll a termelők részéről közvetlenül a fogyasztóknak eladott kisebb tételekre is, amelyeknél azonban a természetvédelmi rendelet értelmében magasabb eladási árakat jogosultak felszámítani. Csillagfürtből a vidéki kínálat a Nyírségben kissé megéledt. Kék- és sárgavirágú árúból Szabolcs vármegyéből aránylag szép mennyiséget ajánlottak fel mielőbbi szállításra. A magpiacra igen csendes volt az üzletmenet.

A különleges termények piacán valamelyest megjavult az irányzat sárgarépában, amely iránt megéledt a kereslet. Feladóállományokról 2125 pengővel is adtak el néhány kocsi rakományt, ami a máltai

jegyzésekké szemben mázsánként félpengős javulásnak felel meg. Karóttában a termelői kínálat továbbra is mérsékelt és jelenleg az elérhető legmagasabb egységár 2150 pengő feladóállományon. Tarlórépában az irányzat változatlanul lanya, mert a Muraközéből felajánlott kocsi rakománytételre csak nehezen akad ezidőszert vevő. Névleges ára 1025-1050 pengő, a november eleji 11 pengős kötésekkel szemben. Tölgy-makkban csak kisebb tételekben jelentkezik azonnali szállításra készáru, mind a Tiszavidékről, mind a Dunántúlról. Az elérhető ára változatlanul 49-50 pengő állományon. Vadgesztenyéből most már az idén az utolsó tétel kerül piacra. Hont megyéből eladtak egy kocsi rakományt 2650 pengős egységáron. Héjas dióból is mérsékelt a kínálat, Erdélyben az elsőrendű minőségű, papírhéjú dió q-kint 865-875 pengő, a dunántúli 825-850, a másodosztályú apró dió 790-810 pengő nagyobb tétel felajánlása esetén.

December 16-tól kezdve a közellátási minisztérium természetrendelete értelmében december 31-ig bezárólag minden gazdálkodó és jogosított kereskedő a szállításra kerülő kenyér- és takarmánymagvaknál raktározás, kezelés, kamattérítés és biztosítás fejében további 25 filléres felárat számíthat fel 100 kg-kint, vagyis a termelői alapár és a költségterítés együttes összege átvételkor történő fizetés esetén a következő: szokványminőségű búza 42,-, szokványminőségű rozs 39,-, kétszeres 39,-, takarmányárpa 38,-, sörárpa 42,-, zab 42,-, köles 42,-, hajdina 42,-. P. Amennyiben a teljes vételárát az átvételkor korábban kifizette, fenti egységárak mértékátszámait 80 fillérrel alacsonyabbak. A hűvelyesek között ugyancsak számos terménynek emelkedik az ára beraktározási költség címén, ezek az új árak azonban a termelők által nem érvényesíthetők és csak a jogosított kereskedők helyi bevásárlója, illetve a környéki és országos kereskedők egymás közötti forgalmában jogosultak felszámítani december 16-tól 31-ig. A termelői árakhoz hozzászámítható költségfürtűl és edes keserű árúval egyaránt - 120 (0,90), köményagnál - édes és szokványminőségűnél - 16,- (6,80), kopaszárpnál 240 (1,50), koriander-magnál 240 (1,50), lenesnél 350 (2,75), lóbabnál 240 (1,50), máknál 650 (4,-), mustármagnál - fehér és fekete - 540 (4,50), seprőcirkomagnál 120 (0,90) és szegeszorsónál 240 (1,50) pengő 100 kg-kint. A csicsoriborsónál, csillagfürtűnél, kopaszárpnál, lóbabnál, mustármagnál, seprőcirkomagnál, szegeszorsónál a fogyasztók felé is felszámíthatók az említett felárak.

Az európai gabonapiaci helyzetről aránylag kevés jelentés érkezett. A svájci konjunktúraparancs bizottság legújabb közlése a főbb európai államok kenyérmagpiaci állásáról a következő: Németország kenyérmagtermése a háború előtti időben közel 56 millió tonna búza és 85 millió tonna rozs volt. A külföldi búzabehozatal keretén 1 millió tonnára becsülhető, rozból legfeljebb 100.000 tonnát importáltak. Az idei búza- és rozstermésről számszerű eredmények nem állnak rendelkezésre, azonban az ellátatlan lakosság kenyérszükséglete annyira fedezve van, hogy az árpalisz keverését a búza és rozstermékhez az idén megszüntették és az árpat kizárólag takarmányozási célokra használják fel. Franciaország a háború előtt 8 millió tonna búzát és 750.000 tonna rozst takarított be nagy átlagban éventen. A tengerentúlról közel 100.000 tonna minőségű hazai termésből bizonyos mennyiség exportra került. Az 1943. évi termés adatait itt sem kerültk nyilvánosságra, de az köztdomása, hogy az 1940. és 1941. években 55 millió tonna búza és 350.000 tonna rozs volt az eredmény átlagban. Az idén lényegesen jobban sikerült a termés, mert az ellátatlan lakosság kenyérfeladását - mint ismeretes - 25 grammal felmentették. A körüli arányt ugyanezkor 98-ról 90 százalékra szállították le. A háború előtt egy francia személy évi átlagos kenyérfogyasztására 212 kg búzára volt szükség, amellyel a francia polgár a kontinens legnagyobb kenyérfeladójává vált. Olaszország a háború előtt keretén 7-8 millió tonna búzát termelt. 1941-ben 71 millió volt a pontos eredmény. A búzabehozatal 120-130.000 tonnát tett ki éventen, a rozsimport legfeljebb 20.000 vagon. Az idei termés eredményéről itt sem állnak számszerű adatok rendelkezésre, azonban az eredmény jó közepes volt és a beszállítás a megállapított hatósági egységárakon már az idén elején megtörtént. A köztársasági Olaszország területén egyébként a német és olasz hatóságok közreműködésével a Riza-átvételi Társaság nyilvánosságra hozta a termelői átvételi árakat, amelyek a következők: a szokványminőségű rizs 230, a félfinom 230, a finom 258 és az elsőrendű minőségű 269 lira 100 kg-kint hántolatlanul.

A külföldi terménytőzsdék árfolyamai: Chicagóban a búza decemberre 164, májusra 162, a rozs decemberre és májusra 116, a kukorica decemberre 101 és a zab decemberre 77 és májusra 73 cent bushelenként. A winnipeg gabonahatárvidék piaca a rozst decemberre és májusra 116, a zabot decemberre és májusra 51 és az árpat decemberre és májusra 64 centtel kötötték.

Allatpiaci szemle.

A budapesti vágomarhapiacra az elmúlt héten a szükségletnél kevesebb vagonmárha érkezett, bizonyára azoknak az intézkedéseknek a hatására, amelyek a régebbi túlzott felhajtás esőkkéntese érdekében hoztak. A vágomarhapiacra a közelmúltban a gazdasági közönség részéről az átvétellel és minősítéssel szemben felmerült panaszok orvoslása érdekében a gazdasági képviselők közbenjártak az illetékes ténnyezőknél. Ennek eredményeképpen a gazdasági képviselők és az állattenyésztő egyesületek a tudomásukra jutott sé-

relmes ügyek orvoslását kérhetik az Állatforgalmi Központok kirendeltségei útján, az esetben ha a kereskedő által fizetett egységár nem egyezik a hatóságilag megállapított árral, ha a kereskedő a vételárát tévesen számította ki, ha a kereskedő a súlylevonást tévesen eszközölte, ha a gazdától bika- vagy tehénáron megvásárolt állatot továbbeladásakor növekedésnek adta el, vagy ha az állat a továbbeladásakor nagyobb súlynak bizonyult, mint a vidéken fizetett átvételkor.

A közellátásiügyi miniszter utasította az Állatforgalmi Központ kirendeltségeit, hogy a közgazdasági ténnyezőkkal egyetértően a honvédségi és közellátási vágóállatszükséglet biztosításánál elsősorban a takarmányhiány miatt felajánlott vágómarhákat vegyék át. Ahol ilyen önkéntes felajánlás nincs, kerülhet sor a kijelölés eljárás alapján történő igénybevételre.

A budapesti sertéspiacra említésre méltó sertésnyiviség nem érkezett. A külföldi közellátási helyzetképből feltekinthetjük, hogy Németországban a közellátási és földművelésügyi miniszter rendelete értelmében december 3-án kezdődően általános állatszámállást tartanak. Az állatszámállás kiterjed valamennyi állatfajra, így a házinyulra és a galambokra is. A negyedévenkénti sertésszámlálásokat továbbra is megtartják. A minisztérium a gyakori állatszámállás alapján általánosan figyelni kívánja, hogy a háború során hogyan változik a birodalom állatállománya.

Termény- és takarmányfélék.

Gabonamérek. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsdé hivatalos árjegyzése.) 1943 december 10. A gabonaféléknek a június 23-án megjelent 37.000/1943. K. M. számú rendelettel (l. „Köztelek” folyóévi 26. sz.) megállapított termelői árai az ország bármely feladóállományon, 100 kg-kint, pengőben, vasúti kocsi vagy uszályba, vagy a malom, illetve hántoló üzem raktárába az eladó költségén legalább 15 tonnas tételben berakott áru vonatkozásában: Búza: 78 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40,-; rozs (kétszeres) 71 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 37,-; árpa: takarmányárpa 65 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 36,-; sörárpa, legalább 65 kg/hl-súlyú 40,-; kopaszárpa 50,-; zab: 41 kg/hl-súlyú, szokványminőségű 40,-; kates (fehér, vörös, szürke vagy japán), rostált, úszókmentes, 40,-; hajdina: legalább 60 kg/hl-súlyú, hántolatlan, szokvány-szerű 40,-; az 1943. évi termés kukoricáinak a 40.700/1943. K. M. számú rendelettel megállapított termelői ára: csöves 24% víztartalma 24-20, morzstól 23% víztartalma 31-30 P.

Különböző termények és vetőmagok. (A Budapesti Áru- és Értéktőzsdé hivatalos árjegyzése.) 1943 december 10. Az 1943. évi termésű különbözőféle mezőgazdasági terményeknek a július 1-én megjelent 40.000/1943. K. M. számú rendelettel (l. „Köztelek” folyóévi 27. sz.) megállapított legmagasabb termelői árai az ország bármely feladóállományon, 100 kg-kint, pengőben a következők: Repce: káposztavagy repce, szokványos 88,-, vadrepce, legfeljebb 5% idegen keverékkel 60,-; lenmag: olajgyártásra, szokványos 100,-; napraforgómag: fehér, szürke, cs. kos, szokványos, enyhén dohos 70,-; tökmag: szokványos, enyhén dohos 90,-; szőlőmag: szokványos 80,-; kendermag: szokványos 150,-; rostitelvetőmag: 96% tisztaságú és 85% csiraképes 200,-; gombórkannag: 96% tisztaságú 70,-; mák: kék, legfeljebb 2% idegen anyaggal 200,-; mustármag: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér és fekete 100,-; köménymag és édes köménymag: legfeljebb 2% idegenanyaggal 300,-; koriander: legfeljebb 2% idegenanyaggal 100,-; borsó: legfeljebb 2% idegenanyaggal, hántolatlan, elősziszikmentes, Viktória 65,-, expressz 60,-; lenese: elősziszikmentes, legfeljebb 5% idegenanyaggal és léhaszemmel, kisszerű 90,-, középszerű 100,-, nagyszemű 120,-, erdélyi lenese, természeténél elősziszikmentes, bármely háromrészk- és udvarhelymegyei feladóállományon 120,-; bab: legfeljebb 2% idegenanyaggal, fehér, szokványos és gyöngy 80,-; fehér, hosszú és lapos, gömbölyű és hosszú fűr, továbbá egyszínű színes 85,-, tarka, vegyes és egyéb 77,-; búbiárpa: 96% tisztaságú, szöszös 160,-, pannon 70,-, tavaszi 72,-; csillagfürt: 96% tisztaságú, édes 45,-, keserű 36,-; tavaszi és ősi takarmányborsó: 94% tisztaságú 75,-; szegeszorsó: 95% tisztaságú 50,-; lóbab: 95% tisztaságú 64,-; lóheremag: nyers, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% arankatartalommal 300,-, erdélyi, nyers, előbbi százelekos 310,-; lucernamag: nyers, arankás, 90% tisztaságú, legfeljebb 1% lóheré és 1% arankatartalommal 580,-; dallaciummag: hámozatlan, 90% tisztaságú, legfeljebb 2% vérfümagtartalommal 140,-; biborheremag: 95% tisztaságú 200,-; fehérheremag: 94% tisztaságú, legfeljebb 2% svédheremagtartalommal 450,-; komlóslucernamag: 95% tisztaságú 300,-; kores (svéd) heremag: 94% tisztaságú 400,-; nyúl-szapukamag: 90% tisztaságú 260,-; somkórómag: fehér, 94% tisztaságú 240,-; szarvaskéregmag: 94% tisztaságú 320,-; muharmag: 95% tisztaságú 50,-; szudáni fűmag: 95% tisztaságú és 80% csiraképes 80,-; csibeheremag: 96% tisztaságú és 90% csiraképes, őrs 70,-; aprószemű 60,-; cirokmag: 95% tisztaságú, seprőcirkok 38,-, cukorcirkok 50,-.

Magpiac. (A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete magostályának heti jelentése.) 1943 december 10. A magpiac forgalma az elmúlt héten csendes keretek között mozgott. A heremagvak kínálata a múlt héthe képest megcsappant, viszont tavaszi szállításra már mutatkozik érdeklődés a gazdák részéről. A hűvelyesek piacán borsárakban már csak szorványosan kerülnek tételre piacra, a bab kínálata viszont változatlanul élénk.

A burgonya ára. A Belföldi Burgonyakereskedelmi Egyesülés szeptember 1-től kezdve további intézkedésig a termelőknek budapesti paritásban nyári rózsá- és Gülübbá-burgonyáért q-kint 26,-, őszi rózsaburgonyáért 25,-, Ella- és sárgaburgonyáért q-kint 22,-, Wohlmann-burgonyáért 20-50, Krüger-burgonyáért 19-50, az ipari Ella-burgonyáért 19-50, ipari Wohlmann-burgonyáért 19 és az ipari Krüger-burgonyáért 18,- pengőt fizet a feladóállományon, vagonba vagy hajóba rakva. Az átvételt a Magyar Kir. Növénytermelési Hivatal szokványai szerint eszközölk. A fenti megállapított árú vasúti szállításonként feladóállomány és Budapest-Nagyvácsártelep távol-ságának megfelelően 250 km-nél közelebb fekvő állomásokon a 15/-, 250 km-nél messzebb fekvő állomásokon a 16/- kocsiosztály fuvardíja, a hajófuvarozásnál pedig a tényleges szállítási költség vonható le.

* A közellátásiügyi minisztérium vonatkozó rendeletei értelmében a félhavasok, mértékátszámait felmerülő raktározási, kezelési, biztosítási és kamatköltségterítés összege 1943 szeptember 1-től 25, illetve 15 fillér.

40.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.
78.
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.

Szállastakarmány- és szalmaárak. A július elsején megjelent 40,000/1943. K. M. számú rendelet (l. „Köztelek” folyó évi 27. sz.) szerint a laza szállastakarmányok és szalmaárak termelői ára az ország bármely feladórészletében a vasúti kocsihoz kiszállítva a következő: Ia lucernaszéna 16—, Ia löhereszéna 14—, Ia balta-csészéna 5—, Ia zabosbükönyszéna 14—, Ia muharszéna 12—, Ia rétszéna 14—, felédés rétszéna 10-50, savanyú vagy ázott rétszéna 6-50, Ia takarmányszalma 6—, Ia rozsalomszalma 5-30, egyéb egészséges szalma 5—, Ia zsúpszalma 11— P. Az 5 km-nél nagyobb tengelyfuar-terítést és a nyílt piaci árat a rendelet részletesen szabályozza.

Állatok és állati termékek.

Vágómarha- és borjúárak. A július 2-án megjelent 36,700/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” folyó évi 28. sz.) szerint a vágómarha és vágóborjú legmagasabb termelői ára, etetés-ítatás után 8% 5 km-nél nagyobb távolságról hajtás és nem etetés után 4%, vásári eladásnál pedig 6% súlyengedmény levonása után elősúlykg-kint a következő: I. o. ökör és növendékmarha 2-20, II. o. ökör és növendék 2—, III. o. ökör és növendék 1-80, csontozni való ökör és növendék 1-50, bika, I. o. 2-15, II. o. 1-95, III. o. 1-75, csontozni való 1-45; tehén, I. o. 2-10, II. o. 1-90, III. o. 1-70, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalyökör és növendék 1-75, III. o. 1-65, csontozni való 1-40; I. és II. o. bivalybika 1-70, III. o. 1-60, csontozni való 1-35; I. és II. o. bivalytehén 1-65, III. o. 1-55, csontozni való 1-30; vágóborjú I. o. 2-40, II. o. 2-10 P. Az osztályozást a rendelet pontosan megszabja.

Vágójuh- és bárányárak. A július 2-án megjelent 36,700/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” folyó évi 28. sz.) szerint a vágójuh és vágóbárány legmagasabb termelői ára (a vágómarháknál fentebb részletezett súlyengedmény levonása után) a következő: vágójuh 1-50, vágóbárány 1-60 P elősúlykg-kint. A 30 mm-nél magasabb gyapjútarlós vágóállatot kg-kint 10 fillérrel nagyobb áron lehet forgalomba hozni.

Budapesti lóvásár. (Budapest székesfővárosi állatvásárok és közvágóhidak igazgatóságának jelentése.) 1943 december 10. Árak: csikó 3800—, könnyű kocsi 1550—3600—, igás kocsi 1000—1500—, nehéz 1000—1800—, igás kocsi, könnyű 1000—1500—, számar 550—, oszvár 350—, márendelt minőségű 200—1000—, vágó 150—400— P darabonkint.

Sertésárak. A július 2-án megjelent 39,200/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” folyó évi 28. sz.) és az azt módosító, augusztus 7-én megjelent 45,900/1943. K. M. sz. rendelet (l. „Köztelek” folyó évi 33. sz.) szerint beállítani való fiatal, egészséges, ivartalanított, orbánc ellen oltott, szimultánozott élősertésekért számítható legmagasabb termelői árak, helyi gazdaság a következők: 20—25 kg-os 4-30, 25—30 kg-os 4—, 30—35 kg-os 3-82, 35—40 kg-os 3-70, 40—45 kg-os 3-60, 45—50 kg-os 3-37, 50—55 kg-os 3-18, 55—60 kg-os 3-03, 60—65 kg-os 2-90, 65—70 kg-os 2-79, 70—75 kg-os 2-70, 75—80 kg-os 2-66, 80—85 kg-os 2-63, 85 kg-nál nehezebb 2-60 pengő kg-kint. A 20 kg-nál könnyebb soványsértés darabonkint 86— pengő alatt szabad megegyezés tárgya. A hizottsertékekről 12 órai koplalás után, helyi gazdaság a következő legmagasabb termelői árak számíthatók: 155 kg-nál nehezebb, a sertés ára 155 kg-ig bezárólag 2-90, a 155 kg feletti elősúly 4— P, 150—155 kg-os la 2-90, 145—150 kg-os la 2-85, 130—145 kg-os la 2-80, 115—130 kg-os la 2-76, 100—115 kg-os la 2-71, 100 kg-os és nehezebb, középminőségű szedett 2-66, 80 kg-os és nehezebb sonkasú 2-71 P kg-kint. A tenyésztése és széttermelésre eladott és a fentiekben fel nem sorolt sertések árára vonatkozóan a rendelet külön intézkedik.

Tenyészmárhák és jármosok. (A Magyar Mezőgazdák Állat-értékesítő R.-T. vásári jelentése.) 1943 december 10. A beltéri jármos-ökör és Kiszállítási való tinó (tarka), 580—680 kg-os, 2-40—2-80, a beltéri jármosökör és kiszállítási való tinó, 480—680 kg-os, 2-40—2-80, a fehér jármosökör 2-40—2-80, 1½ éves üsző 2-60—3— P kg-kint. Fiatal hasas és frissfejűs tehén 2800—3800— P darabonkint.

Baromfiárak. A július 2-án megjelent 39,000/1943. K. M. sz. rendelet szerint (l. „Köztelek” folyó évi 28. sz.) az élőbaromfi legmagasabb termelői ára az ország egész területén a következő: I. liba 4-80, kacska 4-70, csirke 4-70, tyúk 3-60, pulyka 4-20 gyöngyös 4-40 P kg-kint.

Tojás. A július 1-én megjelent 38,100/1943. K. M. sz. rendelet szerint a friss tyúktójas legmagasabb termelői ára az ország egész területén 4-20 P kg-kint.

Tej és tejtermékek. A július 1-én megjelent 38,800/1943. K. M. sz. rendelet szerint (l. „Köztelek” folyó évi 27. sz.) a legalább 3-5% zsírtartalmú teljes tej fogyasztói ára literenkint a thj. városokban 52, m. városokban 50, községekben 45, viszonteladói és piaci ára pedig 50, 48, illetve 43 fillérrel nagyobb nem lehet. Termelő fogyasztói árat csak akkor számíthat, ha hához szállít, egyébként csak a viszonteladói árat. Budapest és környékén a pasztörözött, vagy gyümölcstermesztéses tehenésztéjének fogyasztói ára kánánban 70, viszonteladói ára pedig 67 fillér. A közvetlenül felszállított tej pedig 68, illetve 65 fillér literenkint. A 16% zsírtartalmú tejföl fogyasztói ára ott, ahol a tej fogyasztói ára 46 fillér vagy alacsonyabb, literenkint 1-90, ahol a tej 48, vagy alacsonyabb, ott 2—, ahol a tej 50, vagy alacsonyabb, ott 2-10, ahol a tej 52, vagy alacsonyabb, ott 2-20, végül 54 fillérrel magasabb tejár esetén 2-30 P-nél több nem lehet. Budapest és környékén 2-80, viszonteladói ára pedig a fentieknél 20 fillérrel alacsonyabb. A vaj legmagasabb ára: pasztörözött teavaj tömbben vagy hordóban nagykereskedőkkel szemben 9-30, kiskereskedőkkel szemben 9-40, fogyasztói ára pedig 1-10, pasztörözetlen, centrifugált 8-90, 9—, illetve 9-70 P kg-kint. Az elsőrendű juhgomolya legmagasabb termelői ára 4-20 P kg-kint. A fentiekől eltérő árakat és az egyéb tejtermékek árát a rendelet részletesen szabályozza.

Különfélék.

Zöldség és gyümölcs. (Budapest székesfővárosi vásárgazdóságának jelentése.) A nagyvásártelenen és a vásársarnokokban 1943 november 29-től december 4-ig jegyzett árak q-kint, aranypengőben. Zöldség: Sárgarépa, Ia 27—, Ia 22—; petrezselyem, Ia 51—, Ia 44—; zeller, Ia 100—120—, Ia 60—100—; karalábé 40—80—; karkfiol, levéllel 120—250—, tisztított, Ia 220—400—; vöröshagyma, Ia 36-07, Ia 30-35; fokhagyma, Ia 101-44, középminőségű 89-56, Ia 79-84; cékla, Ia 60—80—, Ia 40—60—; fejeskáposzta 34—; kelkáposzta 36—, kelbimbó 400—800—; vöröskáposzta, Ia 180—250—, Ia 100—180—; fejessaláta, szabadföldi (100 fej), Ia 20—60—, fodros saláta 20—150—; torma, nemesített, Ia 250—450—, Ia 150—250—, erős 70—150—; burgonya, Gűlbaba és nyári rózsá 30-55, őszi rózsá 29-50, Ella és

GABONA-OSZTÁLY
Vásárol búzát, rozsot, sőt és takarmányárpat, kukoricát, zabot, kalést és hajdínát.

OLAJMAG-OSZTÁLY
Vásárolja az összes olajos magvakat. Szerződéses alapon, leggyorsabb kedvezményrel szervezi az olajmagvak termelését.

GYAPJU-OSZTÁLY
Az ország gyapju termésének begyűjtését és elosztását végzi és az országos gyapjuárveréseket rendezi.

MAG-OSZTÁLY
Takarmány, magvakat, hüvelyeseket, fűmagvakat vásárol és elad, termelési szerződéseket köt.

MAGTERMELESI-OSZTÁLY
Édescsillagfűt, fagyborsót és babot, konyhakertit és virágmagvak szerződéses termeléseivel foglalkozik.

RAKTÁR ÉS SZÁRÍTÓÜZEMI-OSZTÁLY
Velőmagtisztítás, gabona, tengeri és olajosmagvak szárítása.

TÖBB MINT 2000 KIRENDELTSÉG, FŐ- ÉS ALBIZOMÁNYOS

sárga 26-25, Krüger 23-75, Wohltmann 24-80; champignon gomba, Ia 1000—1500—, IIa 800—1000—; feketeterék 50—120—; tök, főzínivaló, Ia 130—160—, IIa 100—130—; sütőtök 30—75—; feketegyökér 400—600—; sóska, szabadföldi 160—400—; paraj, tisztított 100—300—, gyökerez 100—150—. **Gyümölcs:** Alma, elsőrendű, nemes fajta, Ia 450—600—, IIa 300—450—, másodrendű, nemes fajta, Ia 320—450—, IIa 300—350—, közönséges válogatott, Ia 200—280—, IIa 170—250—; birsalma, Ia 260—350—; körte, elsőrendű, nemes fajta, Ia 550—700—, IIa 450—550—, másodrendű, nemes fajta, Ia 400—500—, IIa 350—400—, közönséges, válogatott, Ia 280—400—, IIa 200—280—; szőlő, csemegé, különleges minőségű 340—580—, fekete 300—380—, kötözött 450—650—; dió, héjas 500—620—; mandula, héjas 700—800—; mogyoró, héjas 500—620—; naspolya 240—400—; gesztenye, nagy 400—650—, apró 300—450—.

Szesz. A szeszgyedáruságnál az összes szeszféleségekben e héten a forgalom a megállapított keretek között mozgott és az árak nem változtak.

Gyümölcspálinka. A gyümölcspálinkából a forgalom e héten élenk volt és nagyobb tételekben új szilvioriból és új törkölyből voltak eladások, az új törköly 28—, az új szilvioriból 33— pengőig terjedő áron kelt el, főleg azonnali szállítással.

Országos állatvásárok. (1943 december 14-től 20-ig.) Nem egyszer megtörténik, hogy valamelyik vásárt különféle okok miatt nem tartják meg. Ajánlatos ezért az illető község előjáróságához fizetett válaszó kérdést intézni, hogy tartanak-e vásárt és állatfelhajtás lesz-e? **December 14-én:** Dunaszerdahely, Komárom, Galánta, Gönc, Gyergyószentmiklós, Krasznabéltek, Nagyvárad, Nemesócsa, Pápa (marha és ló), Rozsnyó, Sátoraljaiújtelep, Szászrégen (marha), Tamási, Verebely, Zala, Zalaegerszeg. **December 15-én:** Alsónémedi, Alsóverceke, Beregszász (két nap), Bihardiószeg, Kassa, Pápa (sertés), Sárospatak, Székesfehérvár, Uzon, Háromszék, Vajszló, Veszprémsársány, Zsibó. **December 16-án:** Éleds, Hajdúhadház, Óradna, Sar-

kod (két nap), Sántó, Szarvas (marha), Ungvár, Zemplén. **December 17-én:** Bánfflyhunyad (juh), Szarvas (ló). **December 18-án:** Csépa Nyírábrány, Székelyudvarhely. **December 19-én:** nincs állatvásár. **December 20-án:** Balavásár, Bánfflyhunyad, Berzence, Csíkszentgyörgy, Gődöllő, Jászkarajenő, Káloz, Kisvárd, Martonvásár, Mezőkeresztes, Michács, Mosonmagyaróvár, Nagysalló, Nagyszőlős, Nagyvácsány, Nemesdéd, Nova, Pásztó, Pereg, Putnok, Reck, Selmővársárhely, Szenc, Tokaj, Tornaújtelep, Vác, Vári.

Gazdaérdekeket szolgál, ha biztosságot a Gazdák Biztosító Szövetkezeténél adja fel. Gazdák akadtak, gazdák vezeték! Kartelen kívül (Tíz-, jég-, állat-, élet- stb. biztosítás.)

A Most jelent meg!

A SZARVASMARHA TENYÉSZTÉSE

A BIVALY TENYÉSZTÉSE

94 KÉPPEL.

RTA
Dr. SCHANDL JÓZSEF
egy. ny. r. tanár.

ÁRA: 20— PENGŐ.

Kapható a "PÁTRIA" Irod. Vállalat és Nyomdai R.-T-nél Budapest, IX., Üllői-út 25. Az ország elfizetés beklüde mellett portómentes szállítás, utánvételre a portó fizetés nélkül.

Biztos eredménnyel hirdet a „KÖZTELEK”-ben

HA alkalmazottat keres, állást keres, eladni, venni, bérbeadni, vagy bérelni óhajt.

Kisérelje meg!

ÁLLÁST KERESŐK

KERTÉSZEK

KERTÉSZET minden ágát értő-magányos, idős, munkabíró, jó bizonyítványokkal, állást keres újra. Boros Samu, Kövágórs, Zala m. 5288

TÖRZSÉZ ablakkal rendelkező búgarkertész állást keres szőlőre, nagyobb kertészet létesítene füzére és szőlőre. Cim: „5392” alatti a kiadóban. 5392

ÖSKERESZTÉNY, szakképzett kertész, ki a kertészet összes ágában a legnagyobb pontosságú és szakképzettéggel működöm, a kertészeti pályán 25 éve dolgozom, elhelyezkedést keresek lehetőleg uradalomba, január 1-re. Nagely Gyula, Pál, Majorhaza, 5398

KERTÉSZET minden ágában elsősorú, jó főúrt bizonyítványval, 46 éves, nő, józan, megbízható kertész uradalomban, vagy jobb helyen állást keres. Lev.: „Újévre 5394” jellegre a kiadóba. 5394

KULONFELÉ

BESEZGÉNYEZTÉ, bekezesztény, 41 éves, okleveles, nagyobb gyakorlattal, melőből belépésre állást keres. Garanciaja a legmagasabb arányú használat, földmőz bármely ásvány. Üzemek rendbekerítését vállalja. Levélek: „Török” és becsülettel 5095” jellegre a kiadóhivatalba kérem. 5095

NŐS vajmester, több éves gyakorlattal, január 1-re állást keres. Gazdasági tevékenységben. Flacsmegyei térségben. Cim: Horváth László, vajmester, Racalmás, Fejér m. 5290

15 ÉVES (rodaszolga) állásom változtatnom. Ilyen vagy hasonló bizalmi állást keres Pustai Gyula, Siofok, Makasza. 5223

ELSZÖGÖDÖNK uradalomba konvenció bognárnak április felére, marhatartással, r. kat., 31 éves, nő, családos. Legmodernebb felszerelés, szaktudás, fiam marogéppel. Szives megkeresést kér. Vadas Antal bognár, u. p. Nagybány, Somogy m. 5342

KÖZÉPKORÚ, üzemi gyakorlattal, magányos nő ajánlkozni szeretne vagy magányosokhoz, vidékre is. Pappné, Budapest, VII., Hutyra Perencs utca 13., I. 12. 5380

URASÁGHÁZ, 12 éves gyakorlattal és legmodernebb bizonyítványokkal, 28 éves, nő, r. kat., dec. 15 vagy 1944 jan. 1-re állást keres. Cim: „5381” alatti a kiadóhivatalban. 5381

VADORSZÉK, mezőgazdász, munkafelügyelővel uradalomba, gazdaságba áprilisra vállalkoz. Erőies, erős testalkatú, 35 éves, katolikus, családostól, jelenlegi gazdaságban szőlőszőlő megkeresést továbbítja. Peák György, Paks, Hegyalja-utca. 5382

BOGNÁRMESTER állást keres április 1-re. Kiss Ferenc bognár, Tótipuszt, u. p. Ozora. 5383

FŐZŐKÉZVETŐNŐ talpra, pusztára ajánlkozok. Eledmészi, Maria-utca 6. 5395

VIZGÁZOTT fiatal helyi gyermekgondozónő, több éves gyakorlattal földművelésügyi családnál állást vállal. F. Rozsi, Kőrösladány, gróf Szechenyi-u. 23., Békés m. 5439

BOGNÁRMESTER elhelyezkedne csak nagyobb gazdaságba április egyre, lehetőleg Dunántúli régióban. Cim: „5437” alatti a kiadóba. 5437

30 ÉVES, józan gondolkodású, fiatal ember magtársat állást keres 1944 április 1-re. Levéleket a kiadóba kérem. „Nyugodt hely 5438” jellegre. 5438

ÁLLATOK

FEKINGI kacskák, bronzpulykák, nemesített magyar kendermagos kacskák továbbfejlesztésre kiválóan alkalmasak, kaphatók Öreg-Vajkai gazdaság, u. p. Tolna, Gilim ellenőrzés alatt álló telep. 4897

MANGALICATENYÉSZTŐK EGYESÜLETE

(Budapest, IX., Kőtelek-u. 8. sz.) mindazoknak, akik mangalicatenyésztésben, tenyésztésanyagokból, vörösfajtaival javítani, vagy tenyésztélményüket kicserélni akarják, megkeresésre országosan törzskönyvezett tenyész- és hasznosítottak vételét és eladását követelt. A mangalicatenyésztők (tagok) érdekeit minden vonalon képviseli és védelmezi.

HEDEYZŐ feltételek mellett kihelyeznek továbbá 1 1/2 éves tenyészszőket és újakat. Horváth Béla, Győr, Soproni-út 20. 5103

KEVÉN darab mangalicásüldő — 40 kant és 30 kocá — adok el jóskiséri birtokon levő, országosan elismert, törzskönyvezett tenyészanyagból, páronként hatvan kilogrammos súlyban. Ot hónaposak Feltűnő szőpek. Kiállítás darabok. Elsősorú tenyészanyag. Apjait a Szatmari püspökség hídvégi híres tenyészteiből való. Venni szándékozók a venni jogosultak köréből forduljanak hozzá. Dr. Hegedűs Kálmán v. orsz. képviselő, Budapest, II., Küküllő-utca 10. Telefon: 164-694. 5299

ELADÓK: 1 drb ivarképes, 10 hónapos és 2 drb 4 hónapos berkshire kanok. Megtekinthető és megvehető Seress László gazdaságban, Tiszaföldvár. 5306

PERCHERON mura mén eladó. Berggazdaság, Bana. 5307

CSERE, 3 éves hivalkézi adok bivalytól vagy bivalyszőrt, esetleg bivalytelenet. Cim: Tompa-Kecskai Gazdaság, Tompa. 5408

BERKSHIREI választott kanok eladó. Jelleg: Berkshirei, Babilnapuszt, Komárom megye. 5350

ELADÓ angol telivér mén Sigmur, szürke, ellett 1931. Apja: Ariel, anyja: Booska. Megkeresést kér. Dr. Vojnickné, Topolya p. f. 24. 5381

TÖRZSKÖNYVEZETT 3 1/2 éves sarga kanca, 157, 182, 15 cm. Maxim H. x Colling I-ből; egy kompl.-tisztí beknyerg felszerelés; Radiator keltetőgép; új Osborne fűkaszalógép eladó. Kisbairati Gazdaság, u. p. Ménfőcsanak. 5352

YORSHIRE választott malacok (kiléve), továbbá fél- és teljes tenyész emekek (tizenkettő), Baracskán, Fejér megyében eladó. Staud Miklós, Budapest, Budafok-út 10/a. 5353

ELADÓ 6 darab magas hasas üldő és egy pár 4 éves bekocsizott hímű. Tereberdi birtok, Bognár, Somogy m. 5354

ELADÓ 50 darab fél éves mangalica koca, 40 darab ártány megkülönböztetésű, 200 g tengeri adó részére vállalom. Cim: Mócsarty Dencs, Fegyvernek. 5396

NAGYOBB partle szűdőt jó tenyészteiből megvelekre keresünk. A megfelelő emekek tenyészésére, az ártányok kivételére. Ajánlatokat „5397” szám alatt a kiadóhivatal továbbítja. 5397

BRONZPULYKÁK, Rhode Island és Leghorn tenyészanyagok kaphatók Debercsény-szentel uradalom állami ellenőrzött baromfitenyésztés, Magyarándor. 5398

ELCSEKÉLYEM 15 drb két éves fajlitású, behugott mangalica anyákat berkshirei vagy yorkshirei, esetleg keresztetett anyáért, kisebb tételre is. Eladók továbbá 18 drb behugott mangalica üldő, ezeket cserébe is adom hibás vagy jó állapotban lévő traktort vagy cseplőszekrényt, esetleg más gazdasági gépet, vagy más jószágért. Szentgyörgyi Pál, Tasskertes, Pest m. 5399

5-15 törzskönyvezhető nőtendékusát kihelyeznek felnevelésre. „Jó jövődelem”. Cim: „5424” sz. alatt a kiadóban. 5424

ELADÓ 2 drb országosan törzskönyvelt koronás T-L osztályzatú tamási fajlitású, 1939. születésű pej és sötétpaj, páros, hibátlan kanca. Érdeklődők válaszügyvel forduljanak a tulajdonoshoz: Lang, Ozora, Dobrante-pta., Tolna m. 5425

Nagytejű

magasan hasas és fűsborjas törzskönyvezésre alkalmas, vagy törzskönyvezett tehenekeket elad. FARM MEZOGAZDASÁGI SZÖVETKEZET, Bpest, IV. Váci-utca 65. sz. 8339

URADALMAK

részére borsderez fehér és tarka járműökröket, beállítani való tőnőkat, törzskönyvezésre alkalmas tenyészállatokat állandóan szállítunk. Birtoklasi szerződéseket szerkeszt és szarvasmarhákra előnyös feltételekkel korvetünk. Hadüzemek tejjáadását be rendezzük. CENTRÁL BESZERZŐ SZÖVETKEZET 8696 Budapest, IV., Dalmady Győző-utca 9. Telefon: 189-692, 380-155

VEGYESEK

GÉPIRÁS, kisegítés, sokszorosítás. Leiföldtára, Budapest, Nagymező-utca 88. 124-975. 5174

KOMBINÁLT fagyagló, 16-tengely hengeres elektromosan garantált, magnesselés, magnesselítés, fejárammal, öntözómotor, hengerteszta, Osgyan mérnök, Békéscsaba. 5359

CSÁNTI dinnyésnek 10 hold földet adok felől. Grünhut, Nagykőrös. 5360

MEZOGAZDASÁGI munkákra teli hónaposokat és jóvó évi mindenféle munkákra 1500-2000 munkást tudnék szerződtetni. Cim: Simocskó András m. vall., Vegyészúra, Csánád m. 5361

BAROMFITENYÉSZTÉS megalkotású viparitos helyen vállalom. Weisz Imre, Szolnok, Haló-u. 1. 5362

FELESTARTÁSRA azonnali helyet keresek 250 darab anyabirkával. Kovács Jozsef, Nádasiadány, Rétipuszt, Fejér megye. 5404

KERESÉK eladó, bérbeadó birtokokat. Vállalok birtokparcellázást bárhol, előzetes költség nélkül. Leírást kérek. Cimkölött díjazok. Kenderbirtoklára, Budapest, Fehérvári-út 19. 468-721. 5405

ELVÁLLALOK prima birkalágyra résztes tartásra 200 darab jóneműségű anyabirkát juhászal. Osztrócsky Pál gazdaság, Esseg, Nógrád megye. 5439

Isten napszamosai

Szövetkezeti tanulmányok. Írta: Schandl Károly. Ára: 6- P. 6- P. Köve 8- P. Kapható a PATRIA könyvkereskedésben, Budapest, IX. kerület, Üllői-út 25. sz. 5390

Vezető-főkertész

képesített és Kertész-segédék 400 holdas gyümölcsösbe magas fizetéssel felvételtetnek. Nőtlenség előnyben. Pusztaföldcsőrsi gazdaság, u. p. Zsám-bék. 8824

Okl. gazda

a gazdálkodás minden ágában nagy jártassággal, hosszú gazdasági gyakorlattal, intenzív, vagy felügyeleti állást keres. Megkeresésüket a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Képzőiskola, Budapest, IV., Városház-utca 10. 8815

állást keres

Megkeresésüket a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Képzőiskola, Budapest, IV., Városház-utca 10. 8815

Üzemi és agrárpolitikai doktor, okl. mezőgazd., r. kat., hosszú nagy gazdasági gyakorlattal vállalja gazdaságok ellenőrzését, pesti teendőket intézését, szakmabeli ügyeket. Megkeresésük a kiadóba. 8848

Bálint László

jobbajai gazdaságát, a Jóbaháza, u. posta Rábatamási, Sopron m. előnyösen beszerezhető az összes gazdasági eszközök, alkatrészek, ú. m.: koo-ik, szekerek, ezek alkatrészei. KEREKÉK minden méretben, stráfkecskék, speciális hengerok, rétygalyok, simitok, ökorjarmok, térszák talicskák, ígés- és ürszánkók, stb., stb. 5784

Könyvszükségletet

szerzette be a 45 éve fennálló PATRIA könyvkereskedését. Budapest, IX., Üllői-út 25. Árjegyzéket az érdeklődőknek ingyen küldünk.

ELADÁS

AZONNALI vagy tavaszi szállítási eladó 50-60,000 darab éves egyszékes cseresemete. Sztankovszky Miklós, Zala-baksa. 5172

MELEGÁGYI ablak, üveggel, 200 drb, 150x100-as, eladó. Cim: Komárom, Postafők 71. 5271

ELADÓ mintegy 6 kat. hold mindent, lucernát is termő szántóföld épületek nélkül, öntözócatorna és műút mellett, a várostól 6 és fél kilométerre. Mönus István, Hód-métere, Mönus István, Mezővásárhely, gr. Beresényi-utca 22. 5273

ELADÓK: 20-as Fordson, Munktels traktor 2-3 vasúti Corrick-kevel, 48-os Garrett-csöplő teljes felszereléssel, 64-os MÁV berendezésű combi hűtőrostó bírányval, 2-vasúti Oliver-ke, 2 lit. 6 illéses csukott Mercedes személyautó, Fordson 48-os MÁV pályos osepőlért cseréltem. Személyesen tárgyalok. Szabolcska Gyula, Törökszentmiklós, Szechenyi-u. 20. 5357

ELADÓ egy teljes kovácsműhelyberendezés fűjő, 6116 német. Cim: Albert, Alag, Horthy Miklós-út 68. 6355

SCHMIDT árszoba, makaszszar műbútor, 10 darab, komplett fűrdőszoba és W. C. csövekkel, tornal vonalon privát eladó. „Várócs 5356” jellegre a kiadóba. 5356

LÁRZSÍK eladó. 367-075. Keserűmandula eladó 367-075. 5358

MECSZÜNÖ gazdaság lovai eladásra kerülnek, néhány koca, szekér, tőr, csöplő stb. Megtekintés Magyaralmáson, Vidornal. Érdeklődés telefonon Moha 4 vagy Szekesfehervár 435 alatti. 5400

IPARÜZEMTELÉGEK tökéletes, a legmodernebb anyagból, rajz után rendeltésre készült, gazdaságos fűtőrendszerrel rendelkező, egykorabeli Anbison szalonkarmitra, hozzávaló szőnyeggel és egykorabeli francia bronz óragalattal eladó. Tel.: 184-410 vagy Erzsébet-tér 2., II. 6. 5401

FALIFÜRÖGÉPEK, transzmissziós meghajtásra, különböző nagyságban, kaphatók Lomnici Dönes, Csepel, Király-u. 82. Tel.: 341-006. 5402

ERZTERGAPAD, 2 M. csőcsatlósági, simaágyas, gazdaság részére eladó. Lomnici Dönes, Csepel, Király-u. 82. Tel.: 341-006. 5403

Jó állapotú, sarga Esterházy-komó, fűszerszámok eladó, vagy elcserehető. Fiedmann Andor, Budapest, Akácfa-u. 6. 5426

HASZNÁLT MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK

ALKALMI VÉTELEK GÉPALKATRÉSZEK

BARNA LÁSZLÓ okl. gépészmérnök Budapest, V., Bathory-u. 9. Tel.: 125-823.

Elsődíjas mangalicatenyészteiből

50 darab 10 hónapos, körülbelül 55 kg-os tenyész kocásüldő eladó. EGYETEMI URADALOM BUJAK. 88-2

FŰMAG FŰMAGKEVERÉK VETŐMAGOK

kaphatók nagyobb tételekben DEZSÓ LÁSZLÓ mezőgazdasági ügyvéd Budapest, IV., Veres Pálné-utca 14. Telefon: 187-169 8660 Táviratcím: DEZLA

Cornwall választási malacok eladók.

Bogyay Ferenc tenyészteiben Pusztakovácsi, (Somogy megye). 5352

Hetven darab mangalicásüldőt, 40 kant és 30 kocát adok el

Dr. Hegedűs Kálmán v. orsz. képviselő Budapest, II., Küküllő-u. 10. Tel.: 16-66-36 8813

Magtermelési szerződést kötünk

Különböző borsó- és babfajtákra, máka, mustára, fakarmányrépa, cukorrépa, talórépa-magvakra. Heréltékre, fűfélékre, búkkönyök, ősziborsóra, stb. Vetőmagot adunk Nemesítőkel tengerire és egyéb magvakra szerződünk. Előleget folyósítunk. HANGYA Szövetkezeti Központ Östermei-osztálya Budapest 45. 8787

Jeligés leveleket csakis megfelelő postabélyeg ellenében továbbítunk!

Belga gyártmányok:

AGRIBOP Kalapácsmalom
18-22 HP erő igényel.

RAPID Répavágó
nagyteljesítményű, könnyen jár.

MELLOTTE Tejeskanna
20 liter tartalommal.

DOMINICY Szecskavágó
Kézihajtású, 5-féle hosszra.

MELOTTE Lókapák
3- és 5-ágú lökhözvevel.

Eke, borona, stb.
is kapható.

Raktárról szállítja:
Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
Budapest, V., Alkotmány-utca 29. sz.

MÉLEG KÖTÖTT KABÁTOK
(férfi, női és gyermek).
Futószőnyegek, takarók, törülközők

8643

Aranytex
Budapest, IX., Horváth István-terület II (volt Vámház-terület)

Téliszalámi

Készítését felelősséggel vállalja
Kovács szalámigyár, Szeged
Kossuth Lajos-sugárút 97. sz.

Univerzális szlótöltőgépek
elevátorral és elevátor nélkül szűz, vág és tőp.
R é p á t v á g.

FAG

FAG GÖLYŐCSAPÁGY-KEPVISELŐ
HESZ ÉS TÁRSÁ
BUDAPEST, VIII., PRÁTER UTCA 22.
Telefon: 341-30 és 337-714. Gyártó: FAG BUDAPEST

KEMÉNY PÁL
OKL. GAZDA

TERMELTETŐ ÉS TERMÉNYFORGALMI IRODÁJA
BUDAPEST, V., ZRINYI-U. I. Telefon: 186-481

Termelési szerződéseket köt
és kamatmentes előleget folyósít: bíborhere, szőszösbükköny, maglóhere, lucerna, nyúlzapuka, takarmányfélésegek: és egyéb konyhakerti növényekre, továbbá fonállal, lenmag, kendermag és egyéb olajosmagvakra.

Felvásárol, igen előnyös abraktakarmánycsere feltételek mellett, borsó, bab és egyéb hüvelyes terményeket, s takarmány-magféléseket.

Hadiüzemek megbízásából, jó bonítású gazdaságoknál tehenészetet állít be és bérhizalási szerződéseket köt, igen előnyös feltételek mellett.

Nagyobb tételekben vásárol ipari feldolgozásra, ősziszalmát, kender- és lenkórót.

Vállalja:
Gazdaságok üzemi beszervezését és műszaki tanácsadását.
Új gazdaságok központi vezetését, hivatalos ügyek budapesti elintézését.
Gazdasági számtartás felfektetését, központi vezetését, adómérleg elkészítését.

Készíték vasból gép- és kézihajtásos szén-, szalma-, len-, oirok-

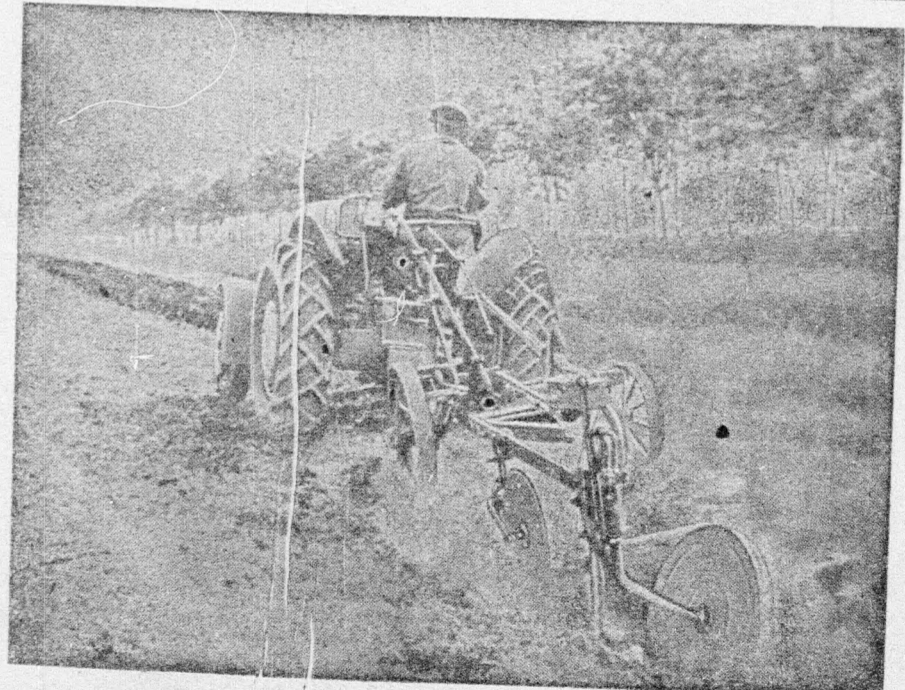
SAJTOLÓKAT
mely könnyebben, gyorsabban, súlyosabb bálákat sajtolt az eddigieknél. Gyártók barnaszén-generátorokat.

BARTKO GYÖRGY GÉPÖZEME
Budapest, XIII., Szegedi-út 48.
Telefon: 498-374.

"REKORD" egyetemes ÓRLÓGÉPEK
szállítóra már előjegyezhetők.
Mindenféle üzemi felszerelési cikk beszerezhető
Gerő Sándor műszaki nagykereskedésében
Budapest, VI., Ótupa 21. 8578. Telefon: 315-172

Engedélyezett
Gyapjút megfonja megfesti

8799
Sárány Lajos Budapest, VIII., Loay Imre-u. 1.
Telefon: 183-743

AZ ÚJ 20-25 LE

RÁBA

MINDENES TRAKTOR

Kisebb gazdaságok egyetemes munkagépe. Uradalmak könnyű talajművelő- és vontatógépe, nagyteljesítményű kaszáló- és kapálógép, vontatja és üzemben tartja a nagyobb cséplőgépeket is.

MAGYAR WAGGON- ÉS GÉPGYÁR R.-T.
KÖZPONTI IRODA ÉS MINTARAKTÁR: BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 12. TEL.: 125-210

»Pátria» Irodalmi Vállalat és Nyomdai Részvénytársaság nyomása, Budapest, IX. kerület, Cillei-út 25. szám (Köztelek) — 437511 — Felelős vezető: Westely Károly